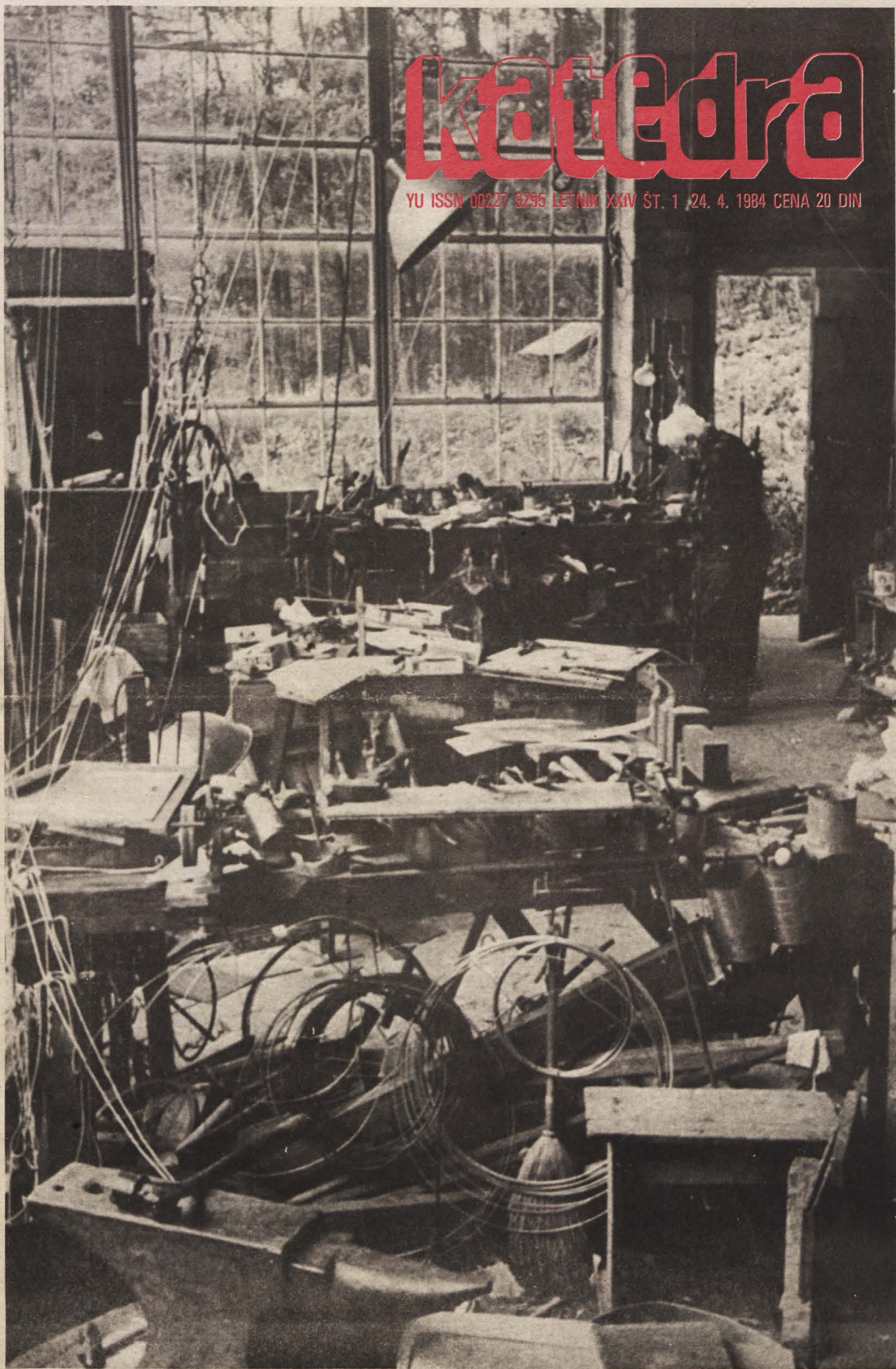

Katedra

YU ISSN 00227 9295 LETNIK XXIV ŠT. 1 24. 4. 1984 CENA 20 DIN

Po štirimesečnem molku, je v vaših rokah prva številka KATEDRE letos. Zakaj KATEDRA ni izhajala? Vzrokov je toliko, da tisti, ki imajo pravico in dolžnost soustvarjati KATEDRO, niso niti sposobni niti pripravljeni obvladovati njihovih posledic.

Spekter vzrokov je raznolik: od temeljnih in neizogibnih problemov z denarjem, preko pomanjkanja ljudi, ki so pripravljeni pisati, do skrajno neorganiziranega dela izdajatelja in izdajateljskega sveta ter njunega malomarnega in ravnodušnega odnosa do obstoja študentskega časopisa v Mariboru.

Zaradi splošnega pomanjkanja sredstev, je tudi KATEDRA v začetku leta ostala praznih rok. V aprilu se je položaj nekoliko izboljšal, vendar to še ne zagotavlja rednega dotoka sredstev, kar

je osnovni pogoj delovanja KATEDRE. Univerza nas prepričuje, da bi večino sredstev morala prispevati KULTURNA SKUPNOST SLOVENIJE, le-ta nas pošilja nazaj na Univerzo ali pa na Izobraževalno skupnost.

Izdajatelj — UK ZSMS — ima preveč problemov z lastno organiziranostjo, da bi lahko tvornejše prispevala k izboljšanju razmer okoli KATEDRE. Predsedstvu očitno ni jasno, da temu ne more biti kriv samo en človek, ki je bil zadnjih nekaj mesecev formalno odgovoren za obširno dejavnost. Prav to želijo nekateri člani UK ZSMS dokazati pod predvezo skrbi za »osebno odgovornost«. Vse skupaj je bolj podobno neorganiziranemu lovu na čarovnice.

Izdajateljski svet je že nekaj časa resno bolan in počasi hira. Bolezen se imenuje KVO-

RUM (sklepčnost), zdravila zanj ni. Kot delno učinkovite so se pokazale samo injekcije »Branko Horvat«.

Medtem, ko se nekateri izgubljajo v razpravljanju in obljubah, KATEDRA počasi, a nezadržno propada. Sodelavci, zaradi neurejenih razmer, izgubljajo voljo do dela, denar včasih je, včasih ni, vse skupaj pa nas prekleto malo briga, kaj bo s KATEDRO v prihodnje.

KATEDRA JE SAMO OGLEDALO SVOJE UNIVERZE, SVOJEGA MESTA. V njej se zrcalijo vse napake in pomanjkljivosti tega okolja. Obstaja na periferiji umišljene lestvice družbené pomembnosti. Naša kratkovidna pamet nam ni sposobna pokazati, da se kuga nezadržno širi tudi v središča naše narcisoidne samozadovoljnosti.

Branko Greganovič

KDO NAS ZAFRKAVA?

Znani so že prvi rezultati o regresiranju študentske prehrane: v Ljubljani je to ugodnost izkoristilo 90 odstotkov študentov, v Mariboru pa le 15 odstotkov. Osnovni vzrok takšni razliki pa je verjetno v načinu razdeljevanja bonov v prehrani. Bistvena razlika je v tem, da dobi v Ljubljani študent mesečno toliko bonov, kot je delovnih dni, brez doplačila; v Mariboru pa mora študent istočasno doplačati še razliko do polne cene malice, kar je še dvakrat toliko kot je vrednost bona (25 din). Razlika je še v tem, da se lahko ljubljanski študenti hranijo v še nekaterih restavracijah, v Mariboru pa le v obratih študentskih domov.

Trenutno gre za to, da se je treba odločiti za mariborski ali ljubljanski sistem.

Povsem jasno je, da je za študente obeh univerz ljubljanski sistem razdeljevanja bonov ugodnejši, pa čeprav nekateri tovariši trdijo, da je mariborski sistem pravičnejši.

1. Dejstvo je, da z uvedbo regresirane prehrane se zdaleč ni bil dosežen osnovni cilj, to je zagotoviti študentu vsak dan topli obrok. V Mariboru je bilo to jasno že v začetku, ko so dobili monopol nad regresirano prehrano študentski domovi. Le kako naj 1.500 študentov VEKS-a malica v bifeju s 50 sedeži, podobno je na VTS.

2. Z odločitvijo da prevzamemo regresiranje le študentski domovi, je bila narejena medvedva usluga študentom, po drugi strani pa je ta sklep pomenil v veliki meri rešitev

študentske kuhinje, ki se je utapljala v izgubah. Izraba kapacitet se je dvignila za 500 odstotkov (glej material komisije za materialna vprašanja študentov univerze v Mariboru, 15. 2. 84). Očitno je bilo tokrat na univerzi, ki je vodila akcijo regresiranja prehrane v ospredju reševanje težkega položaja študentske menze, ne pa interes vseh študentov univerze — v menzi se jih redno ne hrani niti desetina. Za študente bi bilo veliko bolj sprejemljivo, če bi skušali najti rešitev menze z boljšim delom, večjo konkurenčnostjo, z boljše organiziranim delom in podobnimi ukrepi.

Seveda pa je bila to za univerzo ugodna priložnost, da pomaga študentskim domovom, pa čeprav tudi na račun študentov. Če bi ne bilo tega ukrepa bi bilo treba najti kaj drugega, saj študenti nad višjimi cenami ne bi bili preveč navdušeni, »glasnih« študentov pa si verjetno na univerzi še najmanj želijo.

3. Zdi se nam smešna trditev, ki jo lahko preberemo v že omenjenem materialu komisije za materialna vprašanja študentov pri univerzi, citiramo: »... regresiranje družbene prehrane so študenti sprejeli kot pomembno olajšanje v vse težavnejšem gnetnem položaju.« Regresiranje prehrane pomeni v najboljšem primeru za študenta mesečno 550 dinarjev, kar je približno enako 10 odstotnemu zvišanju stipendij, in kar pomeni le kakšnih 5 odstotkov skupnih mesečnih stroškov povprečnega študen-

ta. Govoriti o kakšnem pomembnem olajšanju je zagotovo povsem neumestno. Lahko se tudi vprašamo ali ni teh 25 dinarjev mesečno le pesek v oči, saj s tem ustvarjamo ozračje, da smo stvari rešili, dejansko pa nismo rešili ničesar.

4. Bistvo rešitve materialnega položaja študenta verjetno ni v bonih, pa naj bo njihova vrednost 25 ali 30 dinarjev, bistvo rešitve je v stipendijski politiki. Z uvedbo regresirane prehrane smo dosegli tudi to, da o stipendijski politiki vse manj govorimo.

Stipendije postajajo realno vse nižje. Trenutno znaša kadrovska stipendija za povprečno oceno sedem 4.160 dinarjev, za ta denar pa dobi študent danes le ene kavbojke. Stipendije se ne morejo več dvigovati za enak odstotek kot osebni dohodki, pa čeprav zahtevajo to tako na univerzi kot v mladinski organizaciji. Stipendije se mo-

rajo dvigovati za višji odstotek, saj je osnova za odstotno zvišanje pri osebnih dohodkih precej višja in pomeni 20 odstotno zvišanje pri osebnem dohodku 20.000 din, 4000 din, pri stipendiji 4.000 din pa pomeni 20 odstotno zvišanje le 800 din.

5. Študenti nočemo metanja peska (bonov) v oči. Zahtevamo, da se s stipendijsko politiko omogoči normalen študij tistim, ki so v težkem materialnem položaju, da bodo lahko postali tudi otroci delavcev in kmetov zdravniki, pravniki, ekonomisti, saj se bomo drugače vrtnili v cehovske čase.

6. Naloga mariborske univerze pa je, da omogoči glede subvencioniranja prehrane mariborskim študentom enake možnosti kot ljubljanskim in da se hkrati močneje angažira pri reševanju problematike stipendiranja.

srp

OPOMBA KATEDRAŠEV: Prorektorica tovarišica Marinka Jerman nam je obljubila članek o regresiranju študentske prehrane. Svoj članek z naslovom KDO NAS ZAFRKAVA, nam je v rokopisu tudi pokazala, kot še nekaterim drugim tovarišem. Dogovorili smo se, da prinese članek naslednji dan natipkan. Čez dva dni nam je tovarišica prorektorica sporočila, da je članek pozabila na avtobusu. Obljubila nam je, da nam bo prinesla naslednji dan na novo napisan članek.

Do redakcije tekstov (čez tri dni) članka kljub obljubam še vedno nismo dobili. Ker je problematika pomembna, smo se na uredništvu odločili da sami napišemo članek o regresiranju študentske prehrane na podlagi informacij, ki smo jih pač imeli. Članek, ki smo mu dali enak naslov, kot ga je imel izglabljeni, lahko preberete zgoraj.

OPOMBA KATEDRAŠEV II: Če slučajno najdete na avtobusu članek o študentski prehrani, ga prosim prinesite na uredništvo!

hvala

A. I. E. S. E. C.

Gotovo se sprašujete, zakaj že spet AIESEC. Tudi jaz bi rada pisala še o kom drugem, vendar so eni redkih na Mariborski univerzi, ki kaj delajo.

Marca so organizirali skupščino na Rogli, na kateri so razpravljali predvsem o dveh stvareh — o ureditvi statusa AIESEC — komisij in o razširitvi delovanja AIESEC-a, saj niso zadovoljni z organiziranjem praks.

Njihov status je nerešen že več kot deset let. V teku so sicer razpravljani pri odgovornih, konkretnih rezultatih pa še ni. Svoje delovanje nameravajo razširiti na pravo raznih seminarjev, srečanj s študenti iz domovine in tujine, razmišljajo še o marsičem... Organizacija skupščine jim je vzela precej časa, saj so morali pripraviti teren na Rogli in se spustiti v dirko za pomoč delovnih organizacij, tako finančno kot tudi materialno, v čemer so bili kar uspešni.

Marca je postalo tudi znano, koliko naših študentov je dobilo prakso v tujini, saj se je končal kongres v Franciji, na katerem je bila izvršena raču-

nalniška menjava praks. Prevladuje mnenje, da so prakse, na katere bi naj odšli naši študentje ekonomije, letos slabše kot prejšnja leta, saj je največ praks v vzhodnih deželah, predvsem na Poljskem. Izmenjava praks z Nemčijo je letos minimalna, čeprav je v prejšnjih letih prevladovala. Vsi mariborski študentje, ki so jim bile ponujene prakse v Poljski, so jih sprejeli, saj je gotovo zanimivo na lastne oči videti, kakšne so zadej tam razmere, čeprav se sama v kvaliteti ne more primerjati s kakšno zahodno-evropsko prakso.

Mariborski študentje bodo poleti odšli v naslednje države: Poljsko, Čehoslovaško, Nemčijo, Dansko, Norveško, Islandijo, Belgijo, Veliko Britanijo, Grčijo in Turčijo.

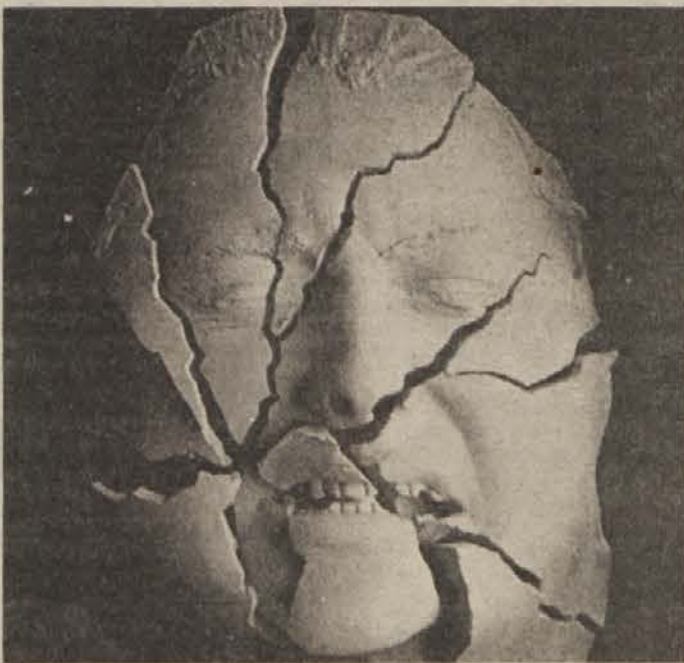
Prakso v tujini je dobilo 18 študentov, za nekaj študentov pa bodo poizkušali dobiti prakse še sedaj, na ročni menjava, v Belgiji. Uspeh bo odvisen od subjektivnih prizadevanj AIESEC-ovcev.

Število praks za naše študente je povezano s številom praks za tuje študente v Ma-

riboru, ki je letos precej manjše kot prejšnja leta. Problemi z zagotavljanjem praks so bili že lani, letos pa so se pokazali še v večji meri. Delovne organizacije imajo težave z domačimi praktikanti, predvsem s tistimi iz usmerjenega izobraževanja, kar so marsikje porabili za izgovor, da prakse ne morejo ponuditi AIESEC-u. Tu je še naša stara navada — sestankovanje in razpravljanje — in tako se ponekod do roka za zbiranje ponudb niso uspeli odločiti, če bi prakso ponudili ali ne.

Ceprav je poletje še daleč, se že pripravljajo na sprejem tujih praktikantov. Izdali so brošuro »Receptijski program 84«, ki jo je dobil vsak tuj študent skupaj s formularji. Letos prvič pripravljajo izlete skupaj z AIESEC-om iz Zagreba, »Study tour«, ki bo obsegal izlete po Sloveniji in Hrvaški; do Dubrovnika. Organizacije te ekskurzije so se lotili zato, ker izkušnje iz prejšnjih let kažejo, da si tuji študentje ne želijo samo izletov v bližnjo okolico Maribora, ampak želijo spoznati celo Jugoslavijo.

M. Š.

VELIK USPEH APZ, BORIS KRAIGHER

Na tekmovanju slovenskih zborov »Naša pesem 84« je APZ »BORIS KRAIGHER« še enkrat dokazal, da sodi v sam vrh slovenskega zborovskega petja. Za izvedbo svojega tekmovalnega programa je prejel 93,60 % točk in zlato plaketo mesta Maribor. Našim pevcem iskreno čestitamo, in jim želimo čim več sreče in pomoči odgovornih pri organizaciji gostovanja v Veliki Britaniji!

b. g.

ovrednostijo pa se samo rezultati tistih, ki so bili na vajah prisotni več kot 2/3.

Rezultati anket bi verjetno bili precej drugačni, če bi jih izpolnjevali vsi študentje in bi se vsi odgovori tudi upoštevali pri obdelovanju rezultatov. S precejšnjo gotovostjo lahko trdimo, da so ravno študentje, ki se ne udeležujejo vaj, najbolj nezadovoljni s pedagoškim procesom, njihovega mnenja pa nihče ne upošteva!

Ko so ankete izpolnjene, gredo v obdelavo. Do letos so jih obdelovali študentje, verjetno pa so bili pri svojem delu neresni, tako kot so baje neresni pri izpolnjevanju anket, zato zdaj to delo opravljajo strokovne službe. Ko so rezultati znani, o njih razpravljajo (naj bi) v samoupravnih skupinah. Tu pa se vse skupaj ponavlja tudi konča.

Med predavateljem, ki je bil negativno ocenjen, in študenti bi naj prišlo do odkritega pogovora, v katerem bi skupaj iskali rešitev. Takšna razgovora sta bila lani dva in še to na zahtevo profesorjev, po novem pa bodo takšni razgovori obvezni. Problem teh pogovorov je v tem, da se študentje, ki še nimajo izpita, bojijo odkrito povedati svoje mnenje. Kakšni so in ali sploh so rezultati takšnih pogovorov, se ne ve.

Študentje v anketi nimajo nebenega zaupanja, saj se nič ni zgodilo, tudi če so bile ocene dva do trikrat zapovrstje negativne, študentje pa tudi ne morejo pozabiti »primera Lešnik« (po izrazito negativnih ocenah več let zapored, po razgovoru študentov z dekanom itd. leta še naprej veselo predava).

Uradno bi naj ocena študentov vplivala na ponovno izvolitev profesorja, pri čemer se dogajajo čudne reči — profesorji očitno zelo dobro vedo, kdaj se bliža izvolitev in tudi tisti, ki so imeli nekajkrat zapovrstje negativne ocene, se tisto leto potrudijo in ocena študentov je potem pozitivna. Kakšen smisel imajo takšne ankete, razen da se ventil za razburjene študente, ali jih sploh potrebujemo?

Za konec še nekaj mnenj o nekaterih profesorjih, ob katerih se boste mogoče malo nasmejnili ali pa tudi zamislili:

— Če mi date grafoskop, grem tudi jaz predavat informacijske sisteme — za to ni potreben doktorat.

— Poskuša se izmazati zaradi starih grehov s pomočjo hinavščine.

— Giblje se v višjih frekvencah in ni možen nikakršen stik z njim.

— S svojim nepedagoškim pristopom vzbuja samo smeh.

— Profesor misli, da je »bog i batina«.

— Uporablja policijski način dela.

— Odnos študent profesor je idiotski. Adijo pamet!

Mirjan Šega

KAKO DO NAPOTNICE ZA RAZISKOVALNO DELO?

Odbor za obštudijsko dejavnost študentov, ki ga je svet univerze imenoval v začetku leta 1983 je ob poizkusu urejanja odnosov na tem — za študente in univerzo kot celoto — zelo pomembnem področju, po prvem letu svojega delovanja ugotovil potrebo po spremembi organiziranosti. To je utemeljil s tem (sklepi 4. seje odbora 18. 10. 1983):

— ker v obstoječi institucionalni razporeditvi ne moremo zagotoviti potrebnega programskega usklajevanja;

— ker v obstoječi organiziranosti ne moremo nuditi ustreznih strokovnih podlag za pripravo in izvedbo obštudijskih dejavnosti;

— ker se z letom 1984 odpirajo nove postavke možnosti za obštudijsko dejavnost, ki pa predpo-

Skoraj ni študenta, ki ne bi že kdaj zaslužil kakšen dodaten dinar s posredovanjem študentskega servisa. Med deli, ki jih posreduje SS, so tudi raziskovalne naloge. Jasno je, da vsak ne more sodelovati v raziskovanju: profesor in študent se morata dogovoriti za sodelovanje in nato pride na prizorišče še SS, kot posrednik. Prav pri tem posredovanju se, v zadnjem času, pojavljajo problemi.

Student pride na študentski servis po napotnico, vendar mu tam prijazno razložijo, da mora delo — raziskovalno nalogo — profesor najprej najaviti in šele nato lahko študent dobi napotnico.

Mnogi se seveda sprašujejo: zakaj ta vmesni korak, se jezijo in potihoma preklinjajo. Obiskali smo SS in izvedeli, da si niso izmislili nobenega dodatnega koraka — tako poslujejo že vsa leta. Interesent pri njih prijavi delo, njihova naloga pa je, da določijo ceno in delo posreduje študentom.

Vendar, pri raziskovalnih nalogah, temu vedno ni bilo tako, saj so ceno vpisovali naknadno. Zaradi tega je včasih prihajalo do precejšnjih razlik med posameznimi nalogami, ob tem so tudi ugotovili, da so cene velikokrat smešno nizke. Z namenom zaščiti študenta so se odločili, da se bodo, tudi pri tej vrsti dela, odslej držali utečenih in učinkovitih pravil.

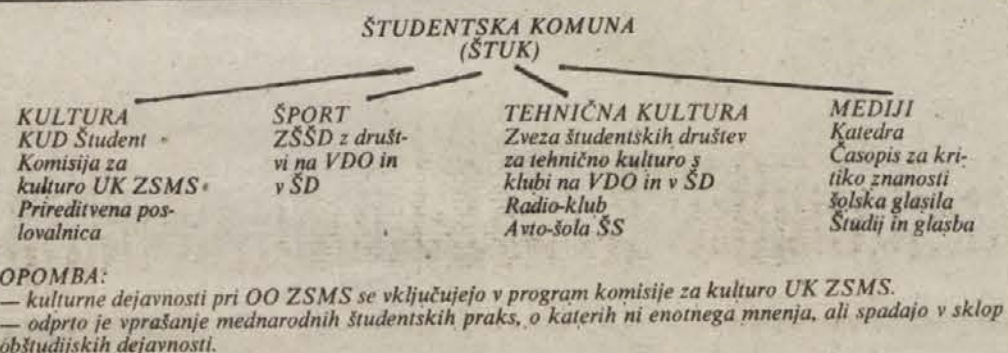
Potreben je predhodni dogovor med profesorjem in študenti, tako kot ostali interesi morajo tudi profesorji predhodno prijaviti delo študentskemu servisu.

Se na nekaj moramo opozoriti. Napotnico dvignite takoj, ko pričnete z delom v raziskovalni nalogi, drugače boste presneto dolgo čakali na denar, ki ste ga že zaslužili, saj vam SS ne more nakazati denarja za opravljeno delo pred dvigom napotnice.

Tatjana Weker

ŠTUDENTSKA KOMUNA

POVEZOVANJE OBŠTUDIJSKIH DEJAVNOSTI ŠTUDENTOV
V OKVIRU UNIVERZE V MARIBORU

stavljajo višjo stopnjo organiziranosti.

Pri tem se zdi pomembno in potrebno znova poudariti temeljna izhodišča, ki jih odbor uveljavlja pri obravnavanju obštudijskih dejavnosti in ki so bila sprejeta na konstitutivni seji.

1. Prvi cilj obštudijske dejavnosti je vzpodbujanje in omogočanje z rednimi študijskimi programi.

2. Univerza je enoten prostor odvijanja obštudijskih dejavnosti, ki ne smejo biti razlog ločevanja in konfliktov med skupinami študentov, ampak pomembna osnova in izraz pripadnosti univerzi, ki je za leta študija in kasnejše profesionalne kariere prvi identifikacijski znak, s katerim se študentje in diplomanti ponašajo.

3. Obštudijske dejavnosti so tudi nepogrešljiv soustvarjalec univerzitetne atmosfere, ki mora biti zaznava v širšem družbenem okolju, zanesljivo pa v Mariboru, ki se mu je doslej premalo poznalo, da je univerzitetno mesto.

4. Obštudijska dejavnost ima dve na videz nasprotujoči si značilnosti — množičnost in reprezentativnost — od katerih pa ni mogoče izbrati ene same, pač pa moramo biti v vsakem primeru zainteresirani za vključitev čim večjega števila študentov, vendar tudi za zgledno reprezentiranje univerze v jugoslovenskem in mednarodnem prostoru.

5. Najtežavnejše vprašanje, s katerim so se doslej borile obštudijske dejavnosti — vadeni prostori in objekti — moramo reševati kot skupno vprašanje univerze in mesta.

6. Temeljnega pomena je, da se uveljavijo enotni kriteriji za razvoj in financiranje obštudijskih dejavnosti, ne glede na to, kje na univerzi se te dejavnosti odvijajo, ker le na ta način lahko ob skromnih razpoložljivih sredstvih zagotovimo vsaj minimalne pogoje za delo.

7. Organiziranost obštudijskih dejavnosti je treba podrediti programskim vidikom, saj prisiljeno združevanje angažira več sil, kot pa jih premoremo za normalno delo; zato je treba predloge za reorganizacijo obštudijskih dejavnosti motivirati z vso previdnostjo, da ne bi z njimi ogrozili pozitivne kontinuitete sedanjih organizmov.

Sedanja organiziranost obštudijskih dejavnosti nosi vse značil-

nosti razdrobljenosti in improvizacije, ki se odseva tudi v programskih usmeritvah. Tudi potrošek energij in sredstev za organizacijske naloge ni majhen.

Obštudijske dejavnosti študentskih domov (porabljena sredstva v letu 1983 — 2,22 milj.) redno zaposlujejo dva delavca, občasno pa za posamezna organizacijska opravila še študente — honorarce.

Študentski list Katedra (porabljena sredstva v letu 1983 — 1,22 milj.) organizacijsko zavisi od vrste honorarnih sodelavcev — urednikov in tehničnih sodelavcev.

KUD Student (porabljena sredstva v letu 1983 — 2,87 milj.) za organizacijsko delo honorarno zaposluje tri sodelavce.

Univerzitetna konferenca ZSMS (porabljena sredstva za namen obštud. dejavnosti v letu 1983 — 290 tis.) honorira funkcionarja za organizacijska vprašanja na tem področju.

Ta pregled in pa nepremostljive težave ki so nastale ob poizkusu uveljavljanja razvidnejših in enotnejših kriterijev poslovanja vseh porabnikov sredstev obštudijskih dejavnosti, navajajo k večji organizacijski povezanosti.

Odbor za obštudijsko dejavnost pri svetu univerze predlaga naslednji model povezovanja.

Vsi izvajalci obštudijskih dejavnosti, ki so konstituirani kot samostojni organizmi (društva, zveze, klubi, sekcije, enote, časopisi, itd.) se povežejo v **ŠTUDENTSKO KOMUNO (ŠTUK)**, ki deluje kot delegatsko krovo telo po principu zveze (analogija ZKO ali ZTKO) in ima svoj izvršilni organ. Področja dejavnosti se organizirajo v sekcije (kultura, šport, tehnična kultura in mediji), ki jih zastopajo delegatsko sestavljeni odbori. Ustanoviteljske pravice (in dolžnosti op. ur.) do študentske komunice izvršujejo Univerza, UK ZSMS, SD in SS. Strokovno-tehnično-organizacijska in finančna opravila za ŠTUK opravlja specializirana služba v SD. Vsa sedanja sredstva za obštudijske dejavnosti, nad katerimi je bdel odbor pri svetu univerze se prenesejo

na ŠTUK, ki pa prevzame obvezo, da svetu univerze predlaga letni program in poročilo o njegovi realizaciji. Prostore za sedež študentske komunice zagotovi ŠD.

Princip delovanja ŠTUK-a je polno spoštovanje neobhodne programske avtonomije organizacij, ki se vanj vključujejo ob maksimalni organizacijski, finančni itd. podpori njihovi dejavnosti. Funkcija ŠTUK-a je tudi vzpodbujanje novih obštudijskih dejavnosti.

dijskih dejavnosti, skozi katere se potrjuje študentska ustvarjalnost. Posebna naloga je programsko »pokrivanje« novo pridobljenih prireditvenih prostorov v sklopu SD ob Gospodarski cesti.

Odbor za obštudijsko dejavnost

ZAMISEL, ČRNA ALI BELA, JE ŠE VEDNO SAMO ZAMISEL

Pred nami je predlog reorganizacije obštudijskih dejavnosti. ŠTUDENTSKA KOMUNA (ŠTUK) je predlagano ime nove oblike organiziranosti delovanja študentov mariborske Univerze na »izvenšolskem« področju.

Delitev na študijske in obštudijske dejavnosti, ki daje videz popolne vzajemne neodvisnosti obeh, je sama po sebi vir težav. Vir težav tistim, ki se zavedajo potrebe vsebinske obogatitve življenja univerzitetnega mesta in potuha tistim, kateri zagovarjajo razločene oblikovne akrobacije, ki po njihovem mnenju, neposredno in vedno omogočajo višje vsebinske ravni delovanja. Trezen razmislek o našem vsakdanu nas sili v to, da zavremo trditve, ki precejšnje množnosti organizacije, da jih negiramo skozi svoje delo, saj izplunili smo jih že zdavnaj, ne zavedajoč se, da pljuvamo po lastnem obnašanju. Tudi ŠTUK nosi v sebi nevarnost, postati samo oblikovna akrobacija, iz katere izvirajo nova nasprotja in nesporazumi, ne pa resničen vsebinski napredek.

Bojim se, da bomo, med razpravljanjem o ŠTUK-u, zanemarili skrb za določeno kvaliteto raven delovanja ustanoviteljev in posameznikov, že obstoječih, vsebinskih sklopov komunice, za raven, ki je že danes vprašljiva. Samo zdrave in kakovostne enote je namreč smiselno povezovati v večje sklope. Kvaliteta organizacije ni določena s potencialno akcijsko sposobnostjo, ki bi naj izhajala iz, teoretično sicer dobro zastavljene, organizacijske oblike, ampak s kvaliteto, ki se, ali ne, izraža z dejavnostjo vsakega člana celote. V našem primeru so to: Univerza, UK ZSMS, SD, SS, KUD »Student«, Katedra...

Prav tega pogoja, dela in obstoja ŠTUK-a, pri našem dogovorjanju ne smemo izpustiti. Vsega ne smemo mešati v en koš. ŠTUK bodo sestavljali mnogi organizmi, ki so si med seboj tako različni, da moramo vsakega od njih obravnavati kot samostojen del, in ko spoznamo ter ocenimo vsebino vsakega od njih, bomo sposobni oceniti tudi zmožnosti povezovanja teh enot v višje organizacijske sisteme. Če tega ne storimo, je uspeh povezovanja prepuščen slučaju, teoretični model se, praviloma v naključnem času, sesuje v nič. Polem grajam nezainteresiranost udeležencev subjektov, ki »nočejo izkoristiti ponujenih možnosti«. Bistvena razlika obstaja med tistimi, ki »nočejo...« in tistimi, ki zaradi svojih notranjih pomanjkljivosti, »niso sposobni...«. Te razlike, ponavadi, ne priznavamo in ne upoštevamo.

Upoštevajoč zgoraj zapisano, moramo takoj spodbuditi razprave znotraj vsakega od »prizadetih«. Šele nato, ko se zaključijo te razprave, je treba organizirati še skupno razpravo vseh zainteresiranih. Takšen vrstni red dogovarjanja nam narekuje narava obravnavanega problema, zato to ni predmet osebne odločitve.

Zamisel, imenovana ŠTUDENTSKA KOMUNA, zahteva in zasluži našo pozornost, čeprav je do njenega rojstva še zelo daleč — neprimerljivo dlje, kot do njene formalno-pravne ustanovitve.

Branko Greganovič

APRILSKE IGRE 1984

Kot vsako leto, so tudi letos športne igre študentov mariborske Univerze izredno uspele. Žal pa niso bile izpeljane v celoti, saj sta zaradi slabega vremena odpadli košarka in odbojka. Ti dve panogi bosta na sporedu maja meseca, na igriščih pri študentskih domovih. Zmagovalec je že skoraj sigurno VTS, tako, da mora v odbojki in košarki samo še potrditi prvo mesto.

REZULTATI

PLAVANJE

je izredno uspešno, saj je sodelovalo okoli 150 študentov. Doseženih je bilo dosti solidnih rezultatov. Za plavalca letošnjih iger je bila izbrana bivša državna prvakinja MERHAR Sabina, ki je osvojila tri prva mesta (25 m delfin, 200 m prosto in 4 x 50 m prosto).

Skupni vrstni red (moški + ženske):

1. VTS	5388 točk
3. VPS	3054 točk
4. VEKŠ	2454 točk
5. VAS	1094 točk

MALI NOGOMET

VTS — VEKŠ	10:0
PA — VPS	3:1
VTS — VAS	5:2
PA — VAS	5:0
PA — VEKŠ	3:0 b.b
VPS — VEKŠ	3:0 b.b
VAS — VEKŠ	3:0 b.b
VTS — VPS	4:1
VPS — VAS	2:1
VTS — PA	2:1

1. VTS	4	400	21:4	8
2. PA	4	301	12:3	6
3. VPS	4	202	7:8	4

4. VAS	4	103	6:12	2
5. VEKŠ	4	004	0:19	0

N. TENIS

VTS — VAS	3:0
VTS — VPS	3:0

ŠAH

1. VTS	6 1/2 točke
2. PA	4 1/2 točke
3. VPS	1 točka

ROKOMET

Moški	
VTS — PA	3:0 b.b
VAS — VPS	15:8
VTS — VEKŠ	12:6
VAS — VEKŠ	15:6
VTS — VAS	22:14

Ženske

1. VTS	6:5
2. VAS	8:3
3. VEKŠ	10:6
4. VPS	10:9
PA — VTS	10:9

1. PA
2. VTS
3. VEKŠ
4. VPS

KROS

V krosu je tekmovalo okrog 30 študentk in študentov. Izvršen je bil na hipodromu v Kamnici.

Rezultati:

Moški

1. Osvold Jože (VTS) 8:17,06
2. Kaker Jože (VTS) 8:20,00
3. Cehner Slavko (VTS) 8:43,00
4. Gerjavič Andrej (PA)
5. Kranjčič Marko (PA)

Ženske

1. Naglič Tatjana (PA) 6:23,5
2. Žižek Lidija (VTS) 7:12,0
3. Slavinec Darja (VTS) 7:18,0
4. Štiberč Blanka (PA)
5. Vučetič Biljana (VPS)

SKUPNO

1. VTS
2. PA
3. VPS

Trenutni vrstni red:

1. VTS 68 točk
2. PA 42 točk
3. VPS 40 točk
4. VAS 20 točk
5. VEKŠ 18 točk

MARKO KRAJNCIČ

20 LET KUD „ŠTUDENT“

Kulturno umetniško društvo Študent pri Univerzi v Mariboru praznuje v letu 1984 20. obletnico delovanja. Ta jubilej nameravamo proslaviti z vrsto manifestacij, s katerimi bomo približali študentsko kulturo vsem prebivalcem našega mesta in na ta način prikazali raven, ki smo jo dosegli v preteklih letih.

MAJ

7. — 14. maj — AFS — gostovanje v Belgiji
drugi teden v maju — MAGRA — OS Logorenc na Pohorju
drugi teden v maju — MAGRA — Gornja Radgona
maj — AFS — 10 nastopov za OS — Unionska dvorana
22. maj — AFS — koncert za študente
maj — AFS — koncert za dijake tretji teden v maju — MAGRA — OS Bojan Ilich
tretji teden v maju — MAGRA — OS Bogdan Tušek, Miklavž 13. ali 20. maj — MAGRA — Srednja družboslovna šola
17. ali 18. maj — MAGRA — Srednja naravoslovna šola
20. maj ob 16. uri — AFS — koncert v domu Danice Vogrinec

maj — APZ — koncert v domu

Danice Vogrinec
maj — MAGRA — koncert v domu Danice Vogrinec
maj — APZ — koncerti za krajevne skupnosti
25. maj — AFS — pet do šest enournih nastopov po mariborskih občinah ob dnevu mladosti
25. maj — MAGRA — nastop v okviru prireditve Mladina Maribora Mariborčanom
29. maj — APZ — koncert za študentske domove
maj — ŠTUDENTSKI ODER — nastopi v Murski Soboti, Lendava, Ljutomer, Ljubljana, Novo Mesto, Koper

JUNIJ

8. junij — AFS — večer avten-tičnih folklornih skupin podrav-ske in pomurske regije, popoldan posvet Avtentika danes
8. junij — AFS — razstava fotogra-fij, priznanj, plakatov, v avli kina Union — del. naslov KUD ŠTUDENT 1964—1984
8. ali 15. junij — APZ — cen-tralna prireditev
8. ali 15. junij — MAGRA — centralna prireditev
16.6. dopoldan — AFS — okrogla miza — del. naslov: Vloga, mesto in pomen Akadem-ske kulture danes
16. 6. zvečer — AFS — Aka-demija ob 20. obletnici
junij — APZ — koncerti po srednjih solah
— APZ — koncerti po visokih solah
— APZ — okrogla miza na temo: Vpliv tekmovalstva na ama-terizem
21. junij — APZ — letni koncert
23. junij — AFS — koncert na mariborskih kulturnih priredit-vah
30. junij — koncert v Avditoriju Portorož

JULIJ

3. do 8. julij — APZ — gosto-vanje v Angliji
4. julij — AFS — nastop ob otvoritvi večnamenske dvorane

OKTOBER

začetek oktobra — AFS — po-zdrav brucem

začetek oktobra — APZ — pozdrav brucem
oktober — koncerti po krajev-nih skupnostih — APZ
oktober — gostovanje nizozemske folklorne skupine TSA—YER — AFS
oktober — izložba noš v Mer-kurju — AFS
oktober — nastopi pred Mer-kurjem — AFS
konec oktobra — AFS — celo-večerni koncert v Mariboru
oktober—november — AFS — celovečerni koncerti v pomurski-podravski regiji: Ptuj, Slov. Bis-trica, Ormož, Ljutomer, Lendava, Radenci Murska Sobotna.

NOVEMBER

koncert v Radencih — APZ
koncert na Kranju — APZ

DECEMBER

AFS — 22. 12. — koncert za JLA

FOLKLORISTI V BELCIJI

Po izredno uspelem gostovanju AFS meseca januarja v Bremnu/ZRN, Heerlenu in Amsterdamu, odhajajo folkloristi od 5. do 15. maja na gostovanje po Franciji, Belgiji in Luxemburgu.

Sodelovali bodo na svetovnem festivalu folklore BORINAGE v kraju CUESMES v Belgiji. Ob AFS Študent bodo na tem festivalu sodelovale še skupine iz Francije, Portugalske, Guadaloupe, Romunije, Bolgarije, Grčije in CSSR. Po festivalu bodo folkloristi gostje slovenskih izseljencev, za katere bodo izvedli več celovečernih nastopov.

ALI UKINJAMO ŠTUDENTSKE SERVIS?

Zaradi padca življenjske ravni, se iz dneva v dan večja števila tistih dijakov in študentov, ki trkajo na vrata Študentskega servisa, da si tako okrepijo svoje dohodke, ali si omogočijo kolikor toliko normalno življenje v času šolanja.

Povpraševanje po delu iz dneva v dan narašča, zato so tudi toliko bolj presenetljive težnje po prenehanju delovanja SS, kot organizacije, ki posreduje delo mladim.

Proučimo problematiko nekoliko natančneje.

Na osnovi sklepa koordinacijskega odbora Republiškega sveta za vprašanje družbene ureditve, je republiški komite za delo pripravil predlog, v katerem predlaga rešitev problematike študentskih servisov.

Po tem predlogu bi občasno delo, ki ga opravljajo študentje in dijaki, organizirali kot redno delovno razmerje ali kot pogodbeno delo. Oba predloga sta, v danih razmerah, seveda povsem nesprejemljiva in vodita k zmanjšanju tako ponudbe, kakor tudi povpraševanja.

Vsakemu laiku je jasno, da je

redno delo za nekaj ur ali dni povsem nesmiselno, saj bi se v tem primeru pojavilo veliko administrativnega dela, ki bi na eni strani ovrnil sedanjo visoko učinkovitost, po drugi strani bi se tudi cena nagrade, zaradi dajatev, tako povečala, da bi takšna postala nesprejemljiva za delovne organizacije.

Kaj pa je narobe s pogodbenim delom?

S to zakonsko obliko bi bilo nekoliko lažje omogočiti delo mladih preko študentskega servisa, toda še vedno se ne bi rešili zgoraj omenjenih slabosti. Navzkriž bi prišli tudi s temeljnimi načeli družbeno-ekonomske politike, ki teži k večjemu zmanjšanju pogodbenega dela.

Kako gledajo na ta neživljenjski predlog delavci Študentskega servisa, smo povprašali direktorja Marjana KRAUNCA.

M. K.: »Res je, da je potrebno pravno urediti položaj takšnega dela, vendar vsekakor ne na način, kot je podan v predlogu.

V njem se odraža slabo poznavanje dejanskega položaja.

SS je danes tisti, ki v najkrajšem času omogoča, delovni organizaciji ali posamezniku, zadovoljiti potrebe po ustrezni delovni sili. Z rednim ali pogodbenim delom bi bila ta učinkovitost povsem razveljavljena. Ne moremo pričakovati, da bi človek, ki potrebuje nekoga za spravljanje premoga, opravil vse potrebne administrativne poti. Se toliko manj bi bile zadovoljne delovne organizacije, saj z našo pomočjo zaposlujejo mlade v različnih nepredvidljivih slučajih.

Ob tem se pojavlja tudi vprašanje statusa mladincev. Pri takšnem načinu dela bi se znašel v dvojni vlogi: kot delavec in hkrati kot študent (dijak).

KATEDRA: obstaja tudi vrsta posledic, ki študenta neposredno prizadenejo.

M. K.: »O tem ni nikakršnega dvoma. Če samo dejstvo, da bi, ob večjih prispevkih, bila nagrada manjša, je nadvse neugodno. V posameznih primerih bi lahko govorili o socialni ogroženosti študenta ali dijaka. Odpravljen bi bil tudi izravnalni

moment na področju ekonomskega položaja mladih, saj si v danem trenutku mnogi izmed njih prav z delom zagotavljajo tisto, kar nedvomno sodi v življenje mladega človeka, a ni neposredno povezano z učenjem. (šport, zabava, kultura...)

Ob vsem tem ne bi smeli pozabiti niti na to, da si mnogi dijaki in študentje, ki danes poprimajo za vsako delo, s tem pridobijo tudi določene izkušnje in po končanem šolanju, bodo njihove odločitve zrelejšje in tehtnejše, če jih bodo podali na osnovi praktičnega dela in ne le na osnovi, večkrat, neživljenjskega teoretičnega znanja.

Oškodovana bi bila tudi študentska občutljiva dejavnost, saj bi predlagane rešitve ukinile znaten del sredstev, ki so danes del ostanka dohodkov servisa in so namenjena omenjeni dejavnosti.

KATEDRA: Položaj, v katerem se trenutno nahaja Študentski servis, je prav gotovo zaskrbljujoč. Kako na to gledata Univerza in UK ZSMS in

kakšni so vaši predlogi za rešitev problema?

M. K.: »Tako Univerza, kakor tudi UK ZSMS, nam dajeta polno podporo, saj se zavedata pomena Študentskega servisa. Naše predloge za rešitev problema podpirajo tudi na republiški izobraževalni skupnosti in CK ZKS, skratka povsod tam, kjer problematiko poznajo.

Pripravili smo tudi predlog konkretnih rešitev, v katerem se zavzemamo, da spremembe ne bi zmanjševale sedanjega obsega tovrstnih del in slabšale materialnega položaja študentov in dijakov. Naša želja je tudi poenotenje dela študentskih servisov v Sloveniji (delovala naj bi dva servisa s podružnicami). Sistem upravljanja bi bil tripartiten, tako bi člani imeli zagotovljen vpliv tudi na delitev ostanka dohodka. Študentsko priložnostno delo mora ostati pod nadzorom Univerze.

Študijsko dejavnost in njene potrebe moramo upoštevati tudi v svobodni menjavi dela, saj

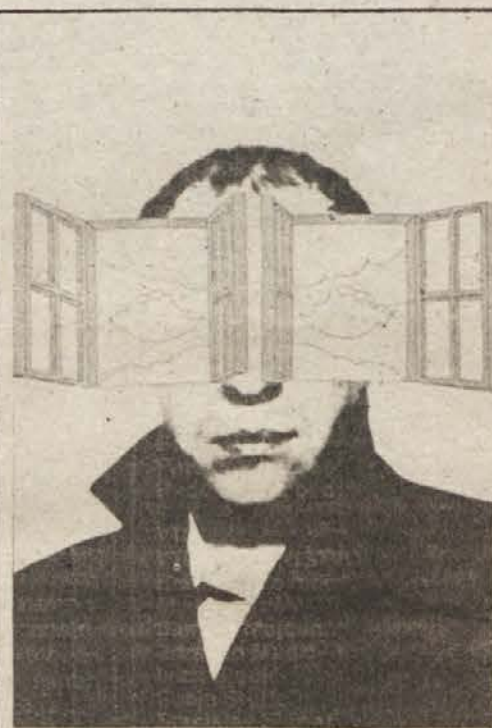
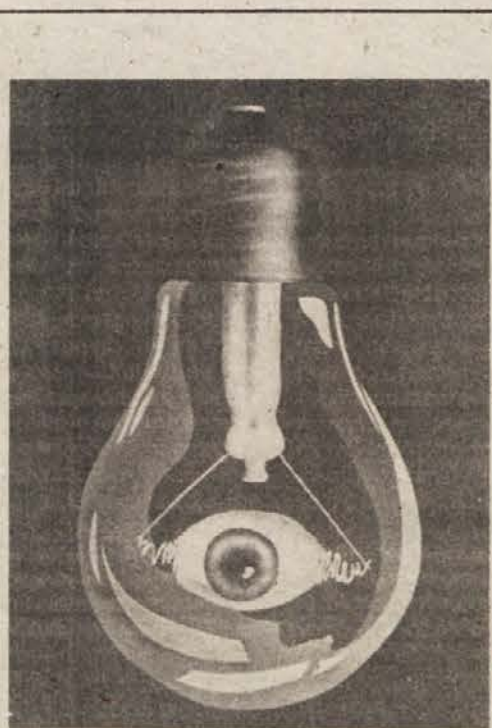
zanjo obstaja vedno manj sredstev.

Tudi podatki govorijo v prid delavcem Študentskega servisa. Mariborski Študentski servis ima 6000 članov-dijakov in študentov, 5000 jih redno opravlja različna priložnostna dela.

Izračunali so, da posamezna organizacija združenega dela zaposli, preko SS, 0,7 delavca letno, v 1200, na ta način izkoriščenih, delovnih urah. Ta podatek dokazuje, da je redna zaposlitev nesmiselna. Ovržen je tudi pomislek o negativnem vplivu takšnega dela na študij, ki, resnici na ljubo, ni bil nikoli resno argumentiran.

Iz zapisanega sklepam, da je Študentski servis nujno potreben. Vso podporo je dobil tudi na Svetu Univerze, kjer so opozorili, da bi zmanjšanje obsega priložnostnega dela pomenilo korak nazaj, kar bi lahko imelo tudi neželjene socialne posledice.

Tatjana Welzer

UNIVERZA V ZDRUŽENEM DELU?

V Ljubljani je bilo, 15. in 16. marca, posvetovanje „Univerza v združenem delu“, ki je obsegalo pet področij:

— Univerza in razvoj raziskovalne dejavnosti,

— Univerza in družbeno načrtovanje visokega izobraževanja,

— programiranje in uresničevanje vzgoje in izobraževanja na Univerzi

— družbenoekonomski odnosi na Univerzi, med Univerzo in drugimi deli združenega dela

— kadrovske stanje na Univerzi in perspektive razvoja.

Ne mislim vam natančno predstavljati posameznih referatov, pravzaprav niti ne posameznih področij, saj za to ni ne časa ne prostora, ampak nanizati nekaj misli, ki so se mi porodile ob prebiranju tega precej obsežnega gradiva in navesti nekaj najbolj zanimivih podatkov. Če pa bo to koga vzpodbudilo k razmišljanju o sedanji in bodoči vlogi Univerze in bo želel o tem posvetovanju izvedeti kaj več, se bo verjetno že sam „pregri-

zel“ skozi zbirko referatov. Na posvetovanju je bil največji poudarek očitno na znanstveno-raziskovalni dejavnosti, saj večina referatov posredno ali neposredno govori o njej, pa tudi mapa z referati s tega področja je najbolj zajeta. Kot zanimivost: nadvse pomembno je število upraviteljskih delavcev na sto študentov, odstotek doktorjev znanosti, magistrstov in specialistov, o njihovi pedagoški usposobljenosti pa se je zdelo potrebno razmišljati samo dvema ali trem udeležencem. Nedvomno so to podatki, ki nam nekaj povedo o kvaliteti visokošolskega študija. Ne moremo pričakovati, da bodo preobremenjeni univerzitetni delavci dobro opravljali svoje vzgojno-izobraževalno in raziskovalno delo, doktorati in magisterji pa formalno pričajo o strokovni usposobljenosti predavatelja. Kar se tega tiče, so podatki precej vzpodbudni: Število pedagoško-znanstvenih delavcev na sto študentov v Sloveniji:

	1963	1973	1981
vseh študentov	6,40	6,38	9,72
rednih študentov	8,57	8,93	12,69

Število doktorjev in magistrstov se ne prestopa več.

Navkljub prepričljivosti števil je moje vprašanje upravičeno:

	Ljubljana	Maribor
Veliko več v raziskovanju	14	16
V oboje — toda bolj v raziskovanju	54	53
V oboje — toda bolj v poučevanju	27	27
Veliko več v poučevanju	4	3

Očitno je, da je za večino visokošolskih učiteljev pedagoško delo nezanimivo in odveč, niso želeli postati univerzitetni profesorji samo zato, da bi svoje znanje (seveda ob nenehnem izpopolnjevanju in tudi ob znan-

možnosti in primernega kadra, znanstveno raziskovalna dejavnost, ne samo potrebna in koristna, ampak nujna, vendar je Univerza hkrati tudi vzgojno-izobraževalna ustanova, ki proizvaja kadre za najvišjo izobrazbo. Če se bodo profesorji vse bolj izogibali vzgojno-izobraževalnemu delu, za katerega mogoče sploh niso usposobljeni, bo postala kvaliteta visokošolske izobrazbe zelo vprašljiva — kje bomo potem dobili kadre, ki se bodo sposobni ukvarjati z znanstveno-raziskovalnim delom v OZD, samostojnih raziskovalnih organizacijah ali na Univerzi (če se omejimo na raziskovalno delo)?

Nekateri, kot na primer Primož Južnič, so odločno proti „pedagogizaciji“ Univerze, saj naj bi le-ta Univerzo degradirala. V nekaterih referatih je opazen tudi strah pred množičnostjo študija, saj so — po njihovem mnenju — zaradi večjega števila študentov, profesorji preobremenjeni s pedagoškim delom in jim ne ostane dovolj časa za druge, „pomembnejše“ naloge. Povsem jasno je, da to ne dži, saj je število profesorjev naraščalo hitreje, kot število študentov. Struktura zaposlenih se bo, glede na izobrazbo, do leta 2000, precej spremenila v korist tistih z višjo in visoko izobrazbo. Pri takšni dinamiki izobraževanja, kot jo imamo sedaj, se pravi, če ne bomo poskrbeli za še bolj „množičen“ študij, bomo imeli leta 2000 v kadrovskem potencialu dobrih 12 % ljudi z višjo izobrazbo in le 6,4 % z visoko izobrazbo, po makro projekciji kadrov do leta 2000 pa bi takrat potrebovali 9,1 % kadrov z višjo in 10 % kadrov z visoko izobrazbo.

Univerza se mora, še bolj kot dosedaj, vključevati v združeno delo, postati njegov sestavni

del, pri tem pa ohraniti določeno avtonomijo pri načrtovanju kadrov. Univerza sicer proizvaja kadre za združeno delo in bi bilo logično, če bi združeno delo vzelo načrtovanje kadrov v svoje roke, problem je v tem, da OZD kadrov ne načrtujejo dolgoročno. Če bi Univerza sprejemala vzgojno-izobraževalne programe in načrtovala število študentov v skladu s potrebami gospodarstva, bi se nenehno ponavljalo to, kar se je zgodilo ob uvajanju računalniške tehnologije, ko smo imeli potrebno opremo, ne pa tudi ljudi, ki bi jo znali uporabljati.

Ker se tudi naša družba mora razvijati v smeri večje avtomatizacije, robotizacije in informatizacije, ne predstavlja tudi želje po manjšem deležu ljudi, ki kritično razmišljajo o družbi? Pripravlja se sicer reforma visokega šolstva, ki predvideva tudi v tehničnih šolah več družboslovja, toda, v kolikšni meri bodo družboslovni predmeti postali enakovredni „strokovnim“. Na žalost tudi na družboslovnih šolah ni opazne družbene kritičnosti študentov, je pa prisotna v večji meri kot na tehničnih. Upam, da težnja po večjem številu tehnikov (z vsemi stopnjami izobrazbe) ne predstavlja tudi želje po manjšem deležu ljudi, ki kritično razmišljajo o družbi? Prej sem govorila o makro projekciji kadrov do leta 2000, ki predvideva potrebe po kadrih z višjo in visoko izobrazbo (skoraj 20 %). Malo drugače pa je,

pri svojem delu uporabljati računalnik. V zvezi s to težnjo po družbi, v kateri bi prevladovali tehnično usmerjeni strokovnjaki, se bojim, da bi preveč mislili na stroje, pozabili pa na človeka.

Pripravlja se sicer reforma visokega šolstva, ki predvideva tudi v tehničnih šolah več družboslovja, toda, v kolikšni meri bodo družboslovni predmeti postali enakovredni „strokovnim“.

Na žalost tudi na družboslovnih šolah ni opazne družbene kritičnosti študentov, je pa prisotna v večji meri kot na tehničnih. Upam, da težnja po večjem številu tehnikov (z vsemi stopnjami izobrazbe) ne predstavlja tudi želje po manjšem deležu ljudi, ki kritično razmišljajo o družbi?

Prej sem govorila o makro projekciji kadrov do leta 2000, ki predvideva potrebe po kadrih z višjo in visoko izobrazbo (skoraj 20 %). Malo drugače pa je,

VTS	VEKS	PA	VŠOD	VPS	VAS	skupaj
41,7	45,3	44,8	44,2	41,8	51,3	44,2

Število sodelavcev na enega visokošolskega učitelja je iz leta v leto manjše:

	1976	1978	1980	1982
	0,81	0,72	0,63	0,57

(v Sloveniji)

Ker so sodelavci na Univerzi večinoma mlajši ljudje, lahko iz tega sklepamo, da mladi na Univerzi ne najdejo možnosti za

če pogledamo projekcijo povpraševanja združenega dela po teh kadrih, ki bi se naj gibalo od 5,9 do 7,3 % za kadre z višjo in od 7,45 do 9,08 % za tiste z visoko šolo.

Vzrokov za to odstopanje je seveda več. Med najmanj simpatičnimi je gotovo ta, da se ljudje z neustrezno izobrazbo tresejo za svoje stolčke, opazna pa je tudi težnja, da naj bodo ljudje ravno dovolj usposobljeni za delo, ki ga opravljajo. Zakaj bi zaposlili človeka z visoko šolo, če nam zadostuje tisti z višjo?

Mlajši kadri očitno tudi na sami Univerzi niso ravno zaželeni, saj imamo eno kadrovske najstarejših Univerz na svetu, neustrezno pa je tudi razmerje med visokošolskimi učitelji in sodelavci, predvsem asistenti.

Starostna struktura na Mariborski univerzi je takšna:

VTS	VEKS	PA	VŠOD	VAS	VPS	skupaj
8	11,6	6,7	6,9	14,2	7	9,3

Problemov, kot so zapiranje v „svojo“ Univerzo, „svojo“ šolo ali smer, pa se raje sploh ne bom lotila.

MIRJAM SEGA

Literarna skupina Čevlji

Pričujoči izbor literature je skromen avtorski prispevek članov literarnega krožka, ki poje že nekaj časa pod imenom ČEVLJI. Mislimo, da smo dobri!

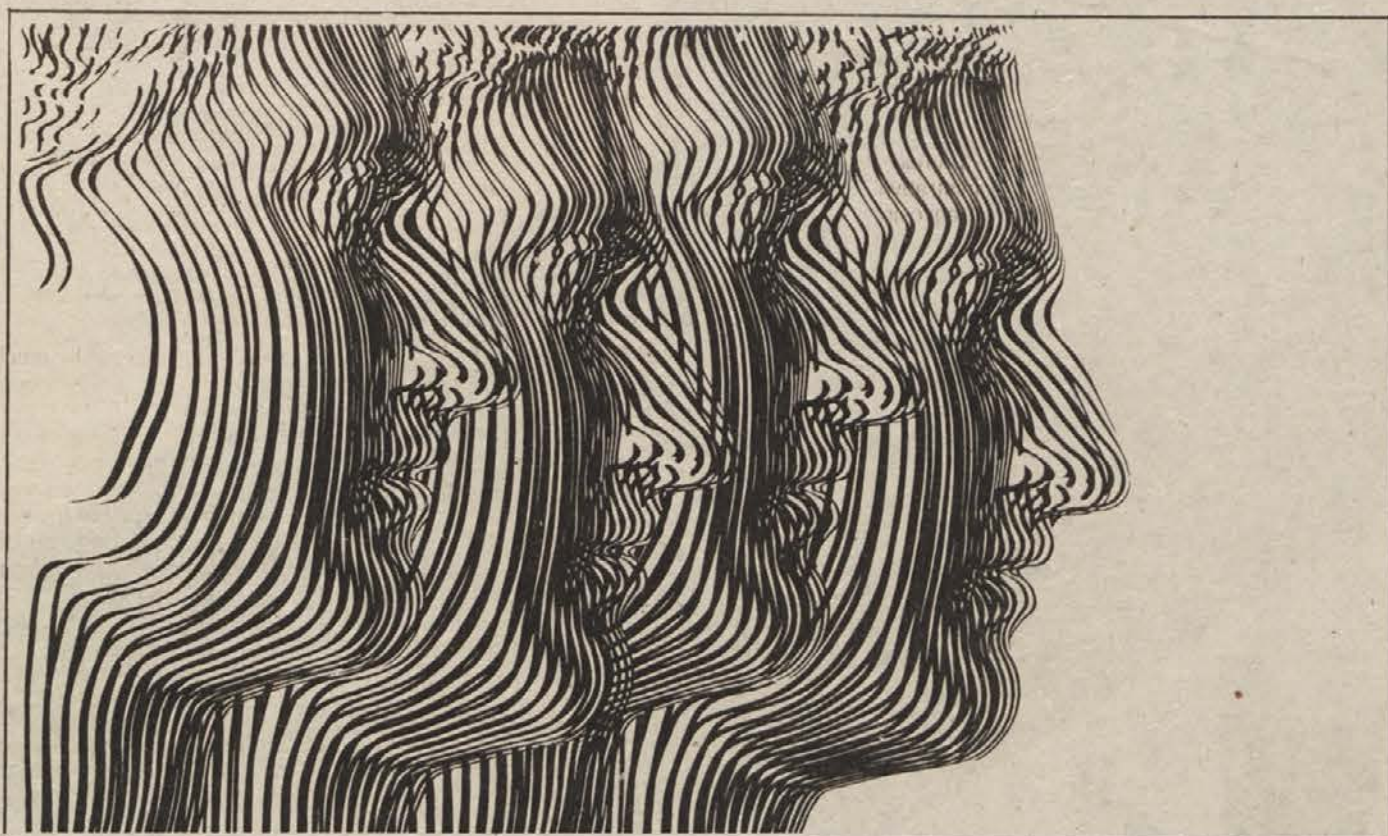
To še zdaleč ni naša prva skupna javna objava, saj smo se uspešno predstavili že v prvi številki našega glasila izvirnega imena »ČEVLJI«. Tisti, ki so glasilo pomotoma dobili v roke, so se lahko v sebi kritično dotaknili nekaterih najbolj bistvenih življenjskih vprašanj, kajti naše pesmi so prav to, so ogenj in pesek sodobnega sveta.

Čeprav smo mi v ČEVLJIH prav dobri pesniki, pisatelji, torej da nam je kvaliteta izdelkov omogočena in politično potrjena, pa vendar mislimo, da bi se nam rad še kdo pridružil v radovedno-pišočem cepetanju po atomskem nalive. Zato rad povem, da se tovariši in tovarišice zbiramo vsako sredo ob 18. uri na Srednji Pedagoški šoli, Gosposvetska 4, in da je blazno razburljivo. Po branju naših dosežkov prizanesljivo in s pomilovanjem v obeh pomišljamo drug o drugem: pogledj ga, tepčka nepismenega-in pa- saj sem vedel, da je krava, no, najvažnejše pa je to, da smo mladi in da se imamo radi. Prav zaradi tega UJV ni bilo potrebno intervenirati, pa te zato še dodatno vabimo, da prideš kaj pogledat, saj si imamo mladinci mnogo pametnega povedati, kajne?

V našem krožku se včasih porajajo prav »brihtne«, pa zato enako tvegane misli. Največja med njimi je prav gotovo projekt »LITERARNA ŠOLA«. Zajema nekakšna predavanja o literaturi in pa seveda literarne večere (prvega je že odključal tov. Marjan Pungartnik), stvar pa naj bi tekla v povezavi s Klubom mladih, ZKO Maribor, Marksističnim centrom Maribor, MK ZSMS Maribor ipd.

LITERARNA ŠOLA ne bo nekakšen brezzvezen klasičen šolski pouk, ampak splet razgibanih in igrivih intelektualnih doživetij, ki naj bi se jih zaradi nedvomne kvalitete, dalo spremljati od začetka do konca. Veste, mislimo, da je v Mariboru kljub močnemu literarnemu potencialu pretiho in pohlevno ozračje. Če tudi ti razmišljaš o tem na takšen način, te toplo vabimo medse, pri tem pa ni pomembno kakšnega spola si, koliko let šteješ — ali si že bil-a v vojski, ni pomembno koliko zaslužijo tvoji starši, niti tvoja politična opredeljenost!

Marko Klasinc

LITERARNA PRILOGA OBRAZI — KATEDRA, APRIL '84

Darij Kreuh
Minuta za premislek
izumil sem napravo ki mi bo pomagala uničiti
in zrušiti oblast
omembe vreden
korakajo
vijoličasti dim
in koraki
korakajo
tebi
potrebne so še zadnje priprave
zlomil bom oblast
vzradoščen
koraki
z njimi koraki
uniformirani ljudje so ga odpeljali
saj sem vendar osel
imam napravo
odprite
in koraki
ali se mi bo posrečilo
prihajajo čevlji
odprite
nima moči
koraki
zakaj ne

Darij Kreuh

Meja

zeleni ljudje so si postavili mejo
znotraj nje so živeli zeleno življenje
zakaj so si postavili mejo
so se spraševali rumeni ljudje
in jim uničili njihovo mejo

S kitajskimi palčkami sem jedel riž
s kitajskimi palčkami sem si prebodel desno uho
s kitajskimi palčkami sem se uprl na mizo ko nisem mogel
več stati in gledati te gnilobe
rjavem sem od znotraj a videti ni bilo ničesar
ni bilo več rožnatega sija nad mojo glavo
bile so prekritane kitajske palčke
upreti se moram
kje je jeklo
oko mi krvavi
a palčke
kaj z njimi
ne morem se jih znebiti
postal bom termit
zgrizel jih bom
preklete palčke

Darij Kreuh

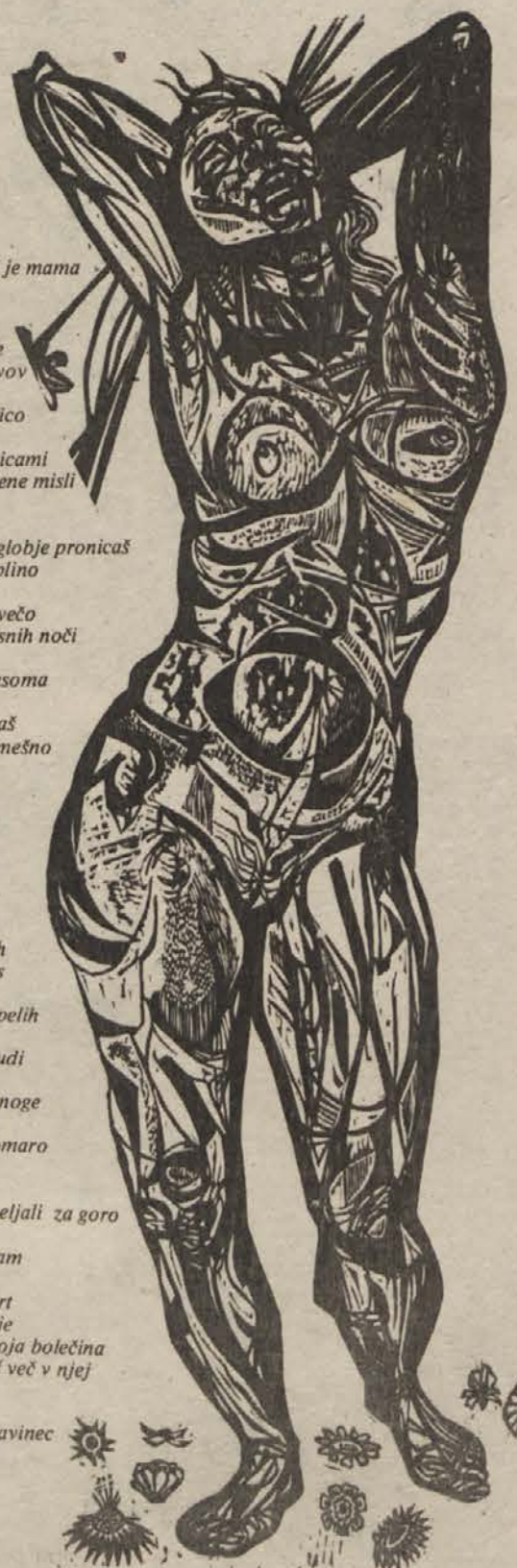
Ključ

mar niste nikoli vedeli kako lepo je biti ključ
s teboj odpirajo vrata v novi prostor ali čas
s teboj se zapirajo pred svetom med štiri stene
s teboj si mlad fant odpre vrata terase preden bo naredil
odločilen korak z desetega nadstropja
ko te imajo zraven se sploh ne zavedajo koliko pomeniš
ko pa te ni te rabijo
preklinjajo
prosijo te
vendar ti si ključ
preklet ključ
nepomemben kos kovine
imajo te le za to da lahko s teboj ustvarijo
popolni mehanizem za odpiranje vrat
ti si nula
lepo je biti ključ

Ena najlepših jeseni je mama

Prav čudno je
ko čas prinese sanje
turobnih popoldnevov
zaslišiš klavir
in deček dviga deklico
ljudje gredo mimo
z razpokanimi ustnicami
izoblikuješ pozabljene misli
zbežan si
misliš da te ni
a vseeno globlje in globlje pronicaš
v tisto čudovito toplino
in se napajaš
Bojim se prižgati svečo
da ne bi zaradi kresnih noči
kaj pomenilo
Tudi preteklost sčasoma
redkeje zaboli
toliko stvari spoznaš
da je včasih prav smešno
Takrat ko je
ne moreš govoriti
ali pa
sploh ni potrebno
Za okni je lepo
takrat ko veš
da te nekdo obišče
lepo pa ni
če te je še sebe strah
(in ne moreš ves čas
s seboj govoriti)
Živiš le v mrzlih pepelih
za iskrico v kotlih
v zledenelih očeh ljudi
a dovolj je
Noga polzi z druge noge
smešno je ko ljudje
spravljajo stvari v omaro
ulice so prazne
našel sem tebe
Z vozom se bomo peljali za goro
tam je lepo
enkrat sem bila že tam
ne boj se mama
Pozimi čakaš na smrt
poleti obdeluješ polje
ne vem kakšna je tvoja bolečina
še sama se ne najdeš več v njej

Breda Slavinec

Ksenija Robnik

Privezan si na pomol
pa čeprav je to
samo spomin.
In ko odpluješ
iz te luke,
zagledaš novo,
čisto preprosto obličje
valujočega morja.

Kako prijeten je ta smeh brez solz;
kakor sonce
je posušil morje;
in ostale so solze
zaprte školjke
z biseri.

Ksenija Robnik

Stirje metulji

V vročih julijskih dneh
se je v štirih metuljih
poigraval smeh.
Grenki dež
jim je izpral
prah iz kril.
Ostareli so v trenutku.

Ksenija Robnik

Samomor

Nekdo hodi
po beli poti
blizu belega gozda.
Nasmeh ima na ustih
ko prepeva pesem otroštva.

Ksenija Robnik

Umor

Iskali me bodo
med množico trupel
se bodo plazile kače.
Zmečkan obraz
neskončnost v očeh
jim bo hrana na pot

Iskali me bodo
moj madež krvi

Abadon,
morilec,
očisti zdaj pot
v neskončnost.

Se ena pravljica

Nebo se lupi v klopi in v lase.
Dežnik ima črno oko, gre v palico upognjen.
Veter se mečka v dretju mačk.
V gozdu si bom skopal luknjo in
v njej si bom sešil ogenj. Bo me grel,
mi svetil, bo kuhal, se bom smejal.

Veseli

Razdirajo se grla v majave
stojnice. Hlače
na krpe lovijo,
je dan kot dan,
v dim postlan.
Si odpenja haljo,
z dlanmi jih greje — novce te,
razdira grlo v stojnice.
Je dan kot dan,
v dim postlan.

Luči se razbeže po hrbtih.
Po hrbtih se razbeže, bežijo, miže.
Se komaj tlijo, kot solze v
zidane obleke, v pričeske
zidane. Vse bolj se vzpenja,
vročnja, se stopnic, ne jenja.

Na podstrešju se je obesila z glavo navzdol.
Jurček ji je vrezal v hrbet: to sem jaz. Ni križal,
samo malo hesno je gledal. Prišel je snemati hlače.
Potem je ohl lebdel pod tramovi. Z obupa se mu je
zagrizla v vrat, kot drakula v komercialnem filmu.
Pobralo ga je brez krvi. Čez čas je prišla
ponj Pepelka. Dobila je cigl v glavo, ker ne paše
na podstrešje.

Hiša v mraku, v nebo nabita.
Bili zadeti, takrat se kot pošasti
spuščajo name in kljuvajo, me kljuvajo.
Sredi polomljenih trav in oči na akorde
v molu vpete.

Ulice so v plaščih,
ulice so v šalih.
So povite,
kot lisice zvite.
Lisica je pa zvita bla,
pri stranski luknji ven je šla.

Skozi park je zimski cvet vsejan —
sem sam.
Iz kleti razmaže zrak, se čez prag lovi.
Lista z dreves
svoj boli iz hlače.
Vlači ulice na kup
in je čaga.
Pa kaka?
Čiki, vino, pičke.
Skozi park je zimski cvet vsejan.

Renato Šraml

Autobus

noga na nogi
konzerva
smog potuje
iz ust do ust
nežna beseda
ko pa tam pogledaš
se megla pojavi
in ukrade studenec
ki lepo poje
in koraka
stari par
zebra se jima smeji
in trobenta igra
pridite ljudje
tu se sreča
prodaja
zlena rdeča oranžna

Potok drvi

in drvim tudi jaz
in drvi najin čas
do večnosti
pisani paradižnik
v begu za raj
potok drvi
in ure se utapljaajo
harakiriji
osamljenih borcev
za resnice
utapljanje
dih za dih
gumb za gumb
čas za čas
večnost za oči
in potok
ki drvi

Renato Šraml

Darij Kreuh

Past

mislim da sem te ujel
imam te zaprto v pesti
stiskam jo in slišim kako cviliš
kako ti pokajo kosti
sedaj ne boš pobegnila
ne slišim te več
odprl bom prst in pogledal če si še živa
odpiram jo in kukam vanjo
odprem jo še bolj
ležiš mi na dlani
si mar mrtva
zuuum . . .
prekleta muha

Emi

Emi zakaj si spočet
Emi zakaj si spočet
emi ti si embrij
razkrojen v žilah mojega telesa
nerojen plod vsakdanjosti
pet minut radosti
emi
lepljiv popek kostanja
zakaj emi
poslušaj glasbo srca tik tak tik tak
prekletstvo v belih haljah se je zernilo nate
zakaj emi
odpirajo ti pot v svet
instrumenti prodirajo proti tebi
vsega je konec emi
emi konec
abortus

Ksenija Robnik

EN sam pogled skozi zid
pogled na papir v možganih
oko iz svinca
in zaželi si počitka
na zofi narave
prodira pogled
s perutmi v jasnino neba.

Rdeče vino se izliva
Na košček beline
sameva na preprogi
molčeče sivine
Zejna je
razpira svoja vlakna
pod curkom opojne tekočine.

Curki

Toliko je stvari v meni.
V meni se klatijo
umazani curki.
Grizejo mi vse.
Prisilijo me
k neverjetnim dejanjem.
Mi vlivajo
vsemogoče želje.
Usmerjajo moje misli
k najbolj grozljivim prizorom.
Prerivajo se,
me vlečejo na vse strani
in kričijo:
„Hoc erat in votis“.

Mati

V kakšni blaznosti
sem se kotalila,
kot ena od nešteti zvezd
po tvojih košatih lasih.

Razstava bolečine

Umirajoče slike,
nakazane silhuete,
krčevitost predstave,
vsi kipi jokajo
raztrgane želje.
Obraz prilepljen
v svoj kot,
drveči vlak
je črna nevarnost,
tesnoba v pljučih
čuti potrebo
po izpraznitvi.
Molitev h komerkoli,
krik do neskončnosti,
začudena bolečina
je ujeta v prisotnosti
preden ugasne luč.

Sebastian

Za lady

Umiram
in vse je dobro.
Pijanist je mrtev,
na drugi strani okna
se dviga rdeče jutro.
Oči na krožniku
iz porcelana,
občutek iztrganosti,
bolečine.

Rdeče mize,
rdeče stene,
intimnost,
slike izgovorjenih besed,
izpred tisoč let,
otožno tihožitje,
okenska polica
za mrtvi ples.

Sebastian

Hočem razbiti monotonijo
razpadajočega dne,
nočem opazovati
sprehajalnih palic,
ki se sprehajajo po
zelenih kristalih.
Ko sanje umirajo
z nasmehom,
je nekaj hudo narobe
v notranjosti.

V nenehnem valovanju
nedefinirane groze
hodimo na pogrebe,
bledi obrazi,
zbledele pogovori,
marmorni spomeniki,
vedno pogostejše.
Letni čas smrti,
ko sanje umirajo
z nasmehom,
beli metulji kričijo
pesmi v zrak.

Na drugi strani dneva
točijo pivo,
razumevanje se je
razlilo
v sončni odsev,
drugačnost se pijana
vleče po mraknosti,
prepovedana,
zanikana,
samomorilska,
nekaj je hudo narobe
v notranjosti.

Oči begajo po razstavljenih
obešencih,
vsak dih pogovora napet,
neskončno moreč,
uničujoč,
smeh opravičuje nelagodnost,
preveč miru
za eno violino.
Stekli psi
čuvajo kralja na prestolu,
nima obraza,
ne obstaja,
kraljuje.

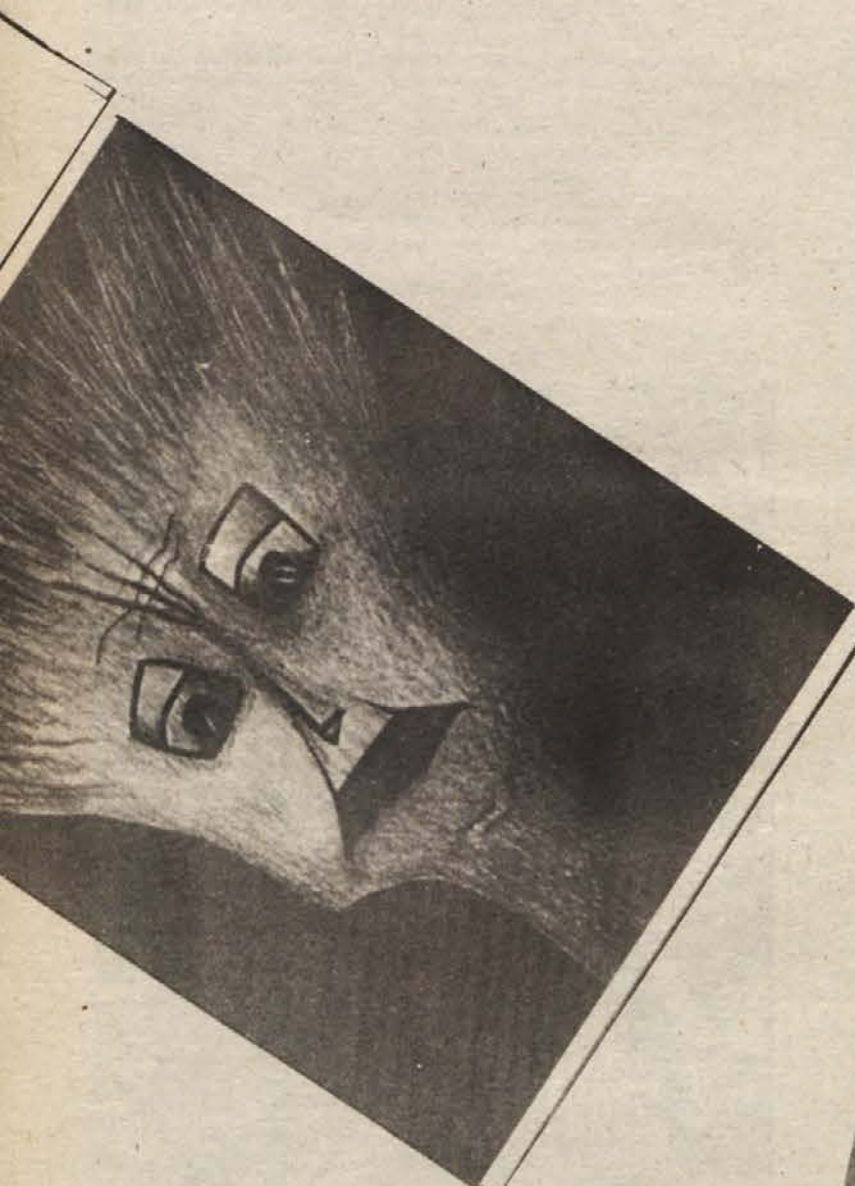
Petri, hromi deklici

pikapolonice
velike
debele
hreščijo
val
v dno
v tla
pra —
strel
v noč
pojoč
pevec

Boris Kunter

Morija na dvojki

en as
je nedelja sonce mi v tilnik žge se plazi krampa
po nebu zlato sonce tiči zgoraj je že vroče vroče
vročina je miš je tiho kot miš to spada zraven
na smrt na voz na prah me še videla nisi me nočeš.
me ti v nič devlješ na nebu sonce na soncu miš
se ližeta že divja-sonce in nedelje sem sam sem
v premalih hlačah kričim vdiš vidim kako miš divja
še daj no' miš (ne draži leva ko spi)

Cvrst grm

molčanje
sedenje
joj
pok
bo
jutri
môra
teži
skozi
voz

Vonj po dlaneh

sol
drget
premogov
prah
golota
moč
nje
hej
hoj
lačni
volk

Razprodaja (1)

še sem tu, popoldan, gledam se.
drdajoča misel, srž še miglja,
(čisto malo) toda olupek?
on bo pa saj ni, in ti listi,
v glavi, telo v obleki ždi.
misli drdajo vse je v redu.

Razprodaja (2)

še ropoče torej je strojček,
umira, in včerajšnja bilka?
še živi! koruzna pahuljica,
mala se smeje (le smej se!)
razumevanje, šilček se misli,
veriga! v meni se puding topi
skoraj bo za pojest.

Boris Kuntner

Nočno poskakovanje

hop hop hop poskakuje moj spanec skozi noč
hop in skoči na avto
veste avto na tri kolesa
veste in hop skozi vrata ki se odpirajo v levo
in hop hop hop poskakuje zdaj še avto
in veste povozil je deklico
in hop a ni bila mrtva
povoziti je hotel njeno mačeho
in hop a ima samo tri kolesa
veste potrebuje pa štiri kolesa
in hop velika kolesa za mačehino smrt
hop hop hop poskakuje moj spanec skozi noč in avto z njim
in hop hop hoop
potniki hvala za sodelovanje in hop

sopiha lokomotiva
sopiha počasi utrujeno
srebrni ptič jo preklinja
drevesa obračajo svoja zelena lica proč
sopiha lokomotiva
prihaja starka
boji se daljave in sončni zaton jo še bolj oddalji
od ptice in drevja
v temi je zgubljena
išče se v siju neonskih luči
sopiha lokomotiva
vrag je povezan s temi tiri
sopiha lokomotiva
košara pade iz rok in bele kosti se razletijo
lokomotiva se ustavi in starka stopi v kupe

Mavrica hlata za soncem,
sonce se topi v njej,
luna krade sonce,
Sonce krade zvezde

Ti hlataš po luči
temna 'luč topi
tema daje sanje
luč jim krade čar.

Lomim svetlobo
sence se tepejo
pek peči ne zna,
oči so upadle,
up je zašel
ne znajde se več
v razbitem ogledalu
si senca, si megla,
si blato, si prah.

Darko Rozman

Moj vsakdanjik

Že zjutraj v meni zakriči: zbudi se! Zlil sem se s posteljo, rjuhami, odejami — v enovito celoto. Počasi iztegujem svojo roko po uri. Prilepi se mi na obraz, nato pa jo vsesajo možgani. Kombinacija kazalcev kriči, saj je šele tri! Potem se spet zlijem s posteljo in z vsem, kar je na njej. Po tej vsebini še plava neka knjiga, ki sem jo včeraj prebiral tako dolgo, dokler to že glavnemu junaku ni šlo na živce. Tako, da se je zaprl vase in se sploh ni hotel več pogovarjati z menoj. Potem sem plaval po prijetnem svetu sanj. To sem počel tako dolgo, dokler mi ni neznošen pisk iz ure budilke prepotoval vseh žil, vseh živčnih vozlov.

Odlepil sem se od postelje, si pretegnil svoje tkivo, opravil jutranjo proceduro in bil postavljen na cesto oblečen in z torbo v rokah. Odpeketal sem na avtobusno postajo. Na postaji je že stal avtobus in požiral ljudi, ilačil jih je v svoj želodec. Tudi jaz sem dobil pospešek in že sem se tlačil med avtobusno vsebino in zahteval molekulo kisika. Ravno sem jo do kraja izčrpal, ko je avtobus ustavil na postaji, na kateri je moja večna, častna dolžnost, da iztopim in se pripravim na nov pospešek, da bom točno ob uri v šoli. Se prilepil ob stol in si še pravočasno začel pretegovati možgane, ter brskati po njih in iskati formule, podatke, letnice, imena, razlage pojmov, itd. Odpro se vrata in v razred pridejo očala. Izza njih oči detajlno preizkujejo redovalnico in potencialne možnosti za znanje oziroma neznanje učencev. Te oči sedaj prav nesramno buljijo vame. Stol popusti svoje kaveljce, tako da lahko vstanem. Čez nekaj časa očala pokimajo in moje telo se spet prilepi nazaj, na stol. Nekje v daljavi čujem svojo matično številko. Kaveljci na stolu spet popustijo in že sem pri tabli. Napišem, narišem nalogo, ki naj bi jo še rešil!? V trenutku se mi zamegli pred očmi in učenci ter klopi plavajo po razredu. Vse hitreje, hitreje, megla, konec! Spet sem pred samo nalogo, ki mi sedaj prav vsiljivo kriči naj jo rešim. Številke in simboli se mi plazijo po telesu, ščipajo me, grizejo, kraspajo; brskam po možganih in iščem formule, kombinacije, rešitve. Vem nalogo je treba rešiti, kajti če ne Bolje, da ne mislim, kaj bo potem. Težka vrata mi padajo na žile sinapse. Možgani igrajo neznano simfonijo. Tokrat se iz vsega ustvarja nič, popoln nič. Tokrat mi zavest pleše po divjem ritmu rock'n'rola. Kaj še, norija! Pojem ta stavek s sladico vred.

Pouk je končan. Konec se mi spreha na vseh organih. Navsezadnje ta konec tudi pokadim in potem mi kriči da je začetek. Prižgem si novo upanje in divje puham oblačke gosto-zelenega dima, ki iztezajo svoje pipalke k meni. Pipalke se lepijo na mene in mi izčrpajo moj razum.

Hodim po cesti, pospešek sem pozabil v šoli, bo že mogoče. Po poti premišlujem. V glavi se mi skuha nova ideja. Na življenjskem semaforju je rdeča luč. Ideja ne bo peljala mimo. Toda moje ideje najrajši kršijo prometne predpise. Je že na drugi strani križišča. Še dobro, da ni bilo karambola.

Spet se ustavim pred avtobusno postajo. Avtobus je posesal moje telo, misli pa so ostale malo dalje od sole. Zabredle so proti jugo-zahodu. Krepka polovica. Druga-krepka polovica — pa išče svoj predmet opazovanja 9 km iz Maribora proti Ptuj.

Dostavljen sem na svoji matični postaji. Stopim na tekoči trak in že sem pred stanovanjem. S ključem poiščem primerno kombinacijo, odprem vrata in sedem na stol. Vzamem v roke knjigo, si prižgem cigaret in piham oblačke dima glavnemu junaku naravnost v obraz, kot povračilo za njegovo nesramnost. Spet mi samota poha za ovrtnik. Telo preselim za isto dolžino okoli 50 metrov proti vzhodu na isto višino. Na vratih se moja roka že prav drastično obeša na zvonec. VEN se priplazi kuštrava buča. »Dol naj grem? Ze spet? Kaj pa je danes takega na jedilnem listu?« ji priplešejo besede na usta. Na vzlic mojemu vulgarnemu odgovoru se stvari hitro uredijo in že brenčiva proti razuzdani klopi . . .

Se v sanjah vidim zогlenelo sapo tega dneva!

GANGL ANDREJ — ENGELBERT

Konec

Hodil je iz šole domov in veselje se mu je plazilo po obrazu. V glavi mu je vrela misel: pojdi peš sonce danes prav prijetno zabada žarke vate. Noge so mu drsale po asfaltu, mislil je na nič. Prvič v življenju je spoznal, kaj pomeni biti srečen in vendar je bil kot velika olupljena banana, sam na sredi ceste, na poti domov.

Prill se je skozi vhodna vrata ter legel na kavč. Sreča se je prav bohotno razrastla v njegovi notranjosti. Sreča, ki je bila nekoč njegov nedoseljiv simbol. Med razmišljanjem je zaspal.

Sredi najlepših sanj se je prebudil. Slabost mu je trgala telo na kose. Srce je imelo neznošen ritem. Usta so se okužila z grenkim nasmehom. V notranjosti se je pojavil občutek, da ima nečesa preveč. Srce se je umirilo, tako da skoraj ni več bilo. Tresljaji so se množili kot gobe po dežju. V skrajnem obupu se je dvignil, toda takoj nato je njegovo telo spet splavalo nazaj na posteljo. Se vedno se je tresel. Neka neznana sila ga je obrnila in bil je na robu ležišča. Pogled je srepo upiral v tla. Prsa so se vnela in ogenj je požiral še zadnje pljučne mehurčke. Na usta se mu je priplazila gosta zelena slina, ki je v naslednjih minutah tekla v potokih, kasneje je bila pomešana še s krvjo. Tresljaji so se množili, dušilo ga je. Smrt ga je objela s svojimi nežnimi rokami in ga potegnila v svoje zavetje. Ostal mu je bebast izraz na obrazu!

GANGL ANDREJ — ENGELBERT

IGRE BREZ MEJA — SKAKAFCI

Končno ima tudi druga, "prava" mariborska rock skupina svojo veliko ploščo. Osrednja figura Skakafcev je Marko Vezovišek, tekstopisec, skladatelj, pevec in kitarist. Ob tem seveda ne smemo pozabiti na ostale člane skupine, ki so izredno pomembni, oz. zaslužni za odlično glasbeno podlago in aranžmaje. Marko Vezovišek je že dalj časa prisoten na mariborski glasbeni sceni. Po delu v Testamentu, Preporodu in še nekaterih drugih skupinah, je, nezadovoljen z uresničevanjem svojih zamisli v teh skupinah, z Boris Bobekom formiral Maske. No, v Maskah njegove ideje še niso bile artikulirane — skupinica je preigrala zabavljaki ska brez kakršnihkoli konotacij. Seznajanje z drugo zasedbo, ki je tudi težila v to smer, Skakafci, se je razvilo v sodelovanje in sedanja skupina je bila rojena. Menda so nekaj časa razmišljali o spremembi imena, tega pa le niso storili, čeprav bi mogoče lahko in to iz recimo dveh razlogov. Najprej ime ni ravno originalno. Skakafci se (mogoče po naključju) pojavljajo v naslovu skladbe Laboratorije zvuka. To sicer ni toliko pomembno, pomembnejše je, da ime ne odgovarja popolnoma celotni usmeritvi skupine. Preveč poudarja le zabavljaki komponento, po drugi strani pa je ozko vezano na pojem skaja, ki pa je v glasbi Skakafcev vse manj prisoten. Zamenjuje ga reggae.

Skakafci (ter Maske pred njimi) so bili v začetku dokaj močno vezani na določen trend v glasbi, na britanski ska-bum (oz. revival) konec sedemdesetih let. To nikakor ni naključje, saj je ska-bum oz. tehnopop (iz začetka osemdesetih) ter ob ostalih, običajnih komercialnih konglomeratih, en redkih trendov iz novega vala, ki je bil kolikor toliko solidno predstavljen tudi pri nas. Mariborska scena pa je zelo odvisna od informacij, ki jih pripušijo do nas etablirani, "veliki" mediji (Stop, RTV Lj itd.). Ljubljanska scena je seveda popolnoma drugačna, viri informacij so tam dosti celovitejši, saj RS, Forum in SKUC pokrivajo zanemarljivo polje v (ne samo) novem valu.

Tako je bilo za skupino "novo mislečih" glasbenikov, ki so iskali svoj izraz, niso pa hoteli graditi na ustaljenih načinih mariborske tradicionalno usmerjene scene, bolj ali manj jasno, da se bodo navezali na ska, ki med drugim tudi odgovarja mariborski senzibiliteti. Vsekakor očitno odgovarja bolj, kot "z neba padli" punk, ki pomeni prevelik tujek oz. diskontinuiteto.

Skakafci so kompaktna skupina, tako da je izpostavitve Vezoviška le deloma opravičljiva, on je kreativna sila skupine, ostali pa odlično izpeljujejo in tudi dopolnjujejo njegove zamisli. Skupina je že presegla, nadgradila ska izhodišča — v bistvu so že od vsega začetka imeli izrazito heterogeno osnovo, ki so jo zdaj še dopolnili, ska je sicer nadomestil reggae, ki se od vseh prisvojenih stilov pri njih pojavlja v najbolj čisti obliki, pa se reggaejo so dali svoj razpoznavni pečat. Glasba je odlično, domiselno aranžirana, izvedbe so poletne, z razgibanimi, razpoznavnimi in lahko pomljivimi melodijami.

Torej, glasba za "osveščeno" zabavo, ki zanika eskapizem in zgolj praznjenje skozi ples. K temu prispevajo seveda tudi teksti, ki so večkrat polni humorja, skoraj satirni, nosijo pa zavzeto, "angažirano" sporočilo, ki pa se ne izčrpa v praznem moraliziranju ali "kritiziranju".

Vezovišek je delno uspel razviti lasten način pisanja tekstov, čeprav imajo le-ti še vedno pomanjkljivosti, uspešno je uporabil tudi "jezikovni pluralizem", s pomočjo katerega si lahko privoščijo uporabo posameznega jezika za določeno temo. Tudi njegova vokalna interpretacija je prav tako raznolika ter se uspešno prilagaja tako stilski usmeritvi komada, kot tudi sami vsebini teksta.

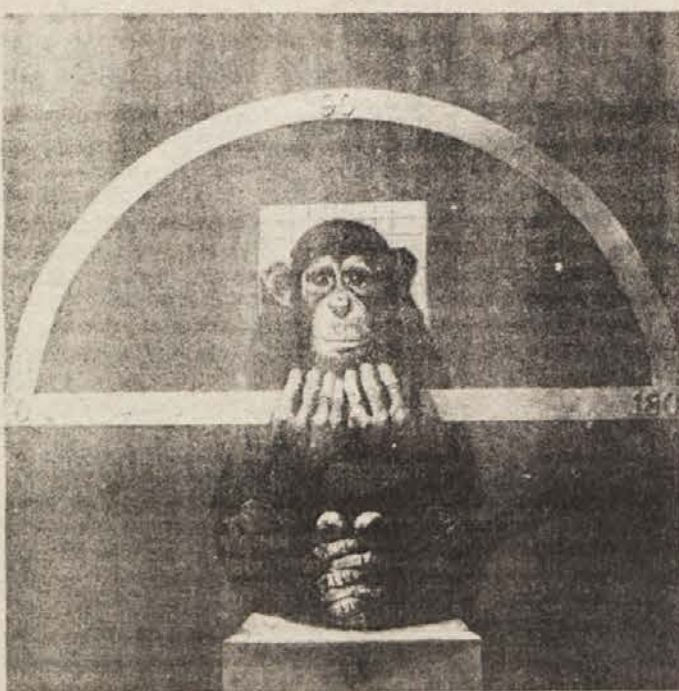
Na plošči je razvrščen prečiščen "železni repertoar" skupine. Opazno je čiščenje v smeri odprave "kočljivih tem" — manjkajo namreč "Schach...", "Hlapci" in "Gestapo ostane gestapo". Vprašanje je seveda, koliko so te skladbe Skakafci sami izločili (v kar dvomim), koliko pa so to naredili pod pritiskom gramofonske hiše. Prav zaradi izpada teh komadov material s plošče deluje bolj pohlevno, nenevarno in nevzdržljivo. Teksti pa kljub temu niso natisnjeni na ovitku (ki je, mimogrede, milo rečeno, ponesrečen), verjetno zaradi njihove "neslovenskosti" ter mogoče tudi zaradi nekaterih veselih in lepih besed, kot je recimo "fuck".

Material je tematsko razvrščen — ploščo odpirajo seveda igre brez meja, na ta komad, ki sicer solidno opravi funkcijo uvoda, se navezuje Fil Rouge s šibkim tekstom o jezikovnih nesporazumih. Mogoče pa bi lahko Mendelovo ugotovitev, da "je vse rdeče", vzeli tudi kot subverzivno? Čebelica Maja je prav simpatična s svojo nerodno in nepravilno nemščino, sledi ji resneje zastavljena Why Should We Die?, ki bi jo skorajda lahko opredelili kot "rock steady", saj ima še ostanki ska ritma v nekoliko upočasnjeni obliki. King is a Fink s satirnim tekstom (asociacija na znanega junaka stripov Parkerja in Harta — Čarovnik iz Ida) ter No Pasaran, narejena v maniri revolucionarne psemi, pa zaključujeta prvo stran.

Rollin' Stone z minimalističnim tekstom je reggae komad, zanimiv tudi po poskusu uporabe produkcijskih reggae prijemov v zaključku skladbe. Sledi ji še en reggae — Measure For Measure z značilnim Vezoviškovim prostim asociiranjem, ki ga opazimo v drobcih tudi v Igrah, v Fil Rouge in Čebelici Maji. Zabavni intermezzo z Go FuckThe Duck služi tudi kot posrečen uvod v še en reggae — Do the Reggae, ploščo pa po pričakovanjih zaključita Je suis comme je suis (Dassinov in Vezoviškov komad še iz gimnazijskih dni) ter Lijepo je živjeti.

Skupina s sodelavci je naredila veselo, zabavno, domiselno in razgibano ploščo, na katero so uspeli vnesti vso energijo in razigranost z nastopov, ohranili pa so tudi mejo med praznim zabavljanjem in kreativne zastavljenim početjem.

POŠTRAK MILKO

KRIZA SMISLA, ARGUMENTOV IN ZNANJA

Po enoletnem usklajevanju, sta, oktobra lani, VEKS Maribor in EF Ljubljana pripravili osnutek vzgojno-izobraževalnega programa, ki naj bi, skupaj z usmerjenim izobraževanjem, stopil v veljavo v šol. letu 1985/86.

Ta osnutek je, po mojem mnenju, še en udarec tistim, ki povdajajo pomen vzgojno-izobraževalnega sistema in se zavzemajo za razumnost in znanstvenost pri obravnavanju problematike njegovega dela in obstoja. Predlog ne potrjuje strokovnosti na katero se tolikrat sklicujejo oblikovalci in branilci takšne reforme, temelji na neobstoječi predpostavki nenehne razprave med uporabniki, študenti in avtorji, ne upošteva dejanskih pogojev reforme, torej je produkt dela majhne skupine ljudi, ki so si, sklicujoč se na svojo strokovnost, prilastili pravico odločati v imenu in namesto ostalih dveh. Takšen — kabinetski, sterilni — pristop k problemu v praksi, in ne želja po osebnem obračunavanju, povzroči dvom v strokovnosti avtorjev.

Razgovor s predstavniki združenega dela, ki je pred kratkim potekal na VEKS, je po-

nost avtorjev, v katero ne moremo in ne smemo dvomiti, lahko argument v razpravi. To ni nikakršen argument, ampak čisto navadna dogma.

Človek, ki količkaj pozna dejansko stanje in njegove zakonitosti, ne bi mogel zapisati:

GLEJ CITAT

To je popolno idealiziranje obstoječih razmer in iz njih izhajajočih možnosti razvoja, ki lahko služi samo lažjemu in čim manj bolečemu sprejemanju predloga, pesek v oči ljudem, ki naj o njem razpravljajo. Predlog namreč ne vsebuje niti pomembnejših formalnih sprememb, vsebinske izboljšave pa so mu tako ali tako povsem tuje.

Združili smo nekaj smeri, ki se, po svoji vsebini, niso nikoli razlikovale v ničemer, razen v formalnih opredelitvah obstoječega VIP. Na drugi stopnji smo ukinili smer turizem, saj teh strokovnjakov danes v Sloveniji očitno ne potrebujemo. Povečali smo število ur preimerov predmete, ali pa jih "vsebinsko razširili" na dva semestra. Na koncu pa, seveda, še povdari-mo pomen in kakovost programa, ki ju argumentiramo z že

Ekonomist mora celovito razumeti družbenoekonomsko dogajanje v narodnem gospodarstvu in organizaciji združenega dela. Vzajali in izobraževali bomo ekonomiste kot osebnosti, ki bodo razumeli celovitost in težnje družbeno-ekonomskega razvoja ter s tem razvoja produkcijskih odnosov pri nas in v svetu pa tudi medsebojno povezanost ekonomskih in drugih družbenih ved. Usposabljalji jih bomo tako, da se bodo znali izogibati ozkemu praktizmu, prav tako kot enostranskemu ekonomicizmu ter da bodo svoje ekonomsko ravnanje in obnašanje presojali in usmerjali s stališča širših družbenih in samoupravnih vrednot.

Na teh temeljih bomo izobraževali strokovnjake, ki bodo znali ugotavljati, pojasnjevati in razumeti vsa bistvena vprašanja družbenoekonomskega značaja, ki so skupna za vse faze in za vse udeležence v procesu družbene reprodukcije in vprašanja splošnega družbenega pomena.

Vzporedno s tem pa bomo izobraževali ekonomiste, ki bodo od ene do druge stopnje študija vedno bolj usposobljeni tudi za uporabljanje določenih posebnih znanj, analitičnih postopkov in tehnik v izbranih smereh ekonomskega študija.

trdil, da združeno delo ni aktivno sodelovalo pri oblikovanju predloga, zato imajo njegovi predstavniki vsebinske pripombe k osnutku, kar ne ustreza drugi strani, ki razgovor nenehoma tlači v okvir dajanja slovnicih in oblikovnih, torej formalnih pripomb. Glede študentskega vpliva in sodelovanja pri oblikovanju programa, samo to: absurdno je govoriti o mrtvih SaSk, slabo organizirani OO ZSMS, neučinkovitosti študentske samouprave, hkrati pa... povdajati resnost in temeljitost prav, ki so, v zvezi z novimi VIP, potekale med študenti... To je protislovje, ki odkriva resnično vsebino in metodo oblikovanja osnutka. Povdarjam, da je, po mnenju nekaterih, formalna strokov-

omenjeno strokovnostjo, ali pa s statističnimi podatki o večjem številu ur in predmetov. Kot da pozabljamo, da se družba razvija v skladu z družbeno-ekonomskimi in ne statističnimi zakoni, in da je precejevanje človekovih miselnih sposobnosti osnovna značilnost idealističnega pogleda na svet, ki nima ničesar skupnega z dialektičnim, historičnim materializmom.

Ob prebiranju osnutka postaja bralcu vse bolj jasno, da ta ne bo omogočal dviga kvalitete znanja, ker, tega ni sposoben. Takšen kot je, skupaj z vsemi formalnimi dopolnitvami, bo samo nova oblika stare oz. obstoječe kvantitativne študija ekonomije pri nas.

Branko Greganovič

KIDRIČEVE NAGRADE ZA ŠTUDENTE MARI- BORSKE UNIVERZE

10. aprila je bila, v veliki predavalnici Visoke tehniške šole, svečana podelitev letošnjih Kidričevih nagrad.

58 mladih raziskovalcev je iz rok rektorja mariborske Univerze, dr. Daneta Melavca, prejelo priznanje za svoj večletni trud. Dva, med njimi, sta prejela nagrado za izvirno delo, ostali pa so bili nagajeni za svoja diplomska dela, ki prav tako predstavljajo pomemben prispevek razvoju posameznih panog.

58 nagajencev, med 61 predlogi, število, na katerega smo lahko ponosni, kaže, da na Univerzi vzgajamo nov, mlad rod raziskovalcev, ki bi ga morali primerno sprejeti tudi v združenem delu, kajti v našem času pomeni pot naprej le lastno znanje. Predlogy za Kidričeve nagrade je vsako leto več, zato na Univerzi razmišljajo o spremembi kriterijev za dodeljevanje nagrad. Prorektor Univerze v Mariboru, dr. Božidar

Krajncič, je prisotne, ob podelitvi nagrad, obvestil, da je že pripravljen predlog novega samoupravnega sporazuma, ki bi naj v kratkem prišel v javno razpravo. Novost tega predloga je v tem, da bi v prihodnje mladim raziskovalcem podeljevali, kot priznanje za njihovo delo, Kidričeve nagrade na posameznih šolah, samo najboljši med njimi bi bili deležni univerzitetne Kidričeve nagrade. Ostali moramo zvesti načelom Borisa Kidriča, ki je bil nenehno iskalec, nikdar zadovoljen z obstoječim, sposoben videti mnogo dlje, kot mnogi njegovi sodobniki, istovestno pa je vedno opozarjal na napake, znamenom kreniti ponovi poti, ki bo prinesla boljše, ugodnejše rešitve.

Prepričani smo, da je vodilo Kidričevih nagajencev prav iskanje boljšega, novega, našega. Dolžnost združenega dela in Univerze je, da jim pri tem pomagata. Tatjana Welzer

NAGRAJENCI

Nagrada za izvirno delo
Branko Premzel VTS — VTO
elektrotehnika
Martin Terbut VTS — VTO
elektrotehnika
Nagrada za diplomsko delo

VEKS
Miklavž Borec
Igor Božič
Danijel Brcko
Anica Čertalič
Janja Holcman
Evgenija Javornik
Boris Kastvnik
Blanka Kolmanič
Dušan Lesjak
Adrijana Mravljje
Irena Meško
Irena Murko-Zazula
Boris Presker
Bojan Učakar
Peter Velikonja
Radovan Vrabec

VTS
VTO STROJNIŠTVO
Berta Grešovnik
Milena Krusič
Samuel Majcen
Zdravko Mudri
Ivica Stadič
Sonja Stofla
Stanislav Slapar
Daniilo Šilec
Silva Šumak
Arpad Treiber
Lenart Žizek

VTO ELEKTROTEHNIKA
Zmago Brezočnik
Rajko Fajt
Jože Hertiš

Zdenko Hriberšek
Anton Jelšek
Tibor Karakatič
Kristjan Mravljak
Mirko Ogriček
Branko Premzel
Albert Stumpf
Andrej Seimbach
Martin Terbut
Jože Tomažič
Jože Vimplošek

VTO GRADBENIŠTVO
Samo Mikluš
Stojadin Mladenovič
Maja Moran
Željko Vene

VTO Kemijska tehnologija
Marko Homšak

VISOKA ŠOLA ZA ORGANIZACIJO DELA
Milan Čučnik
Nikola Đurić
Maks Kurent
Uroš Mozetič
Georg Wirth
Bernard Zdravec

PEDAGOŠKA AKADEMIJA
Karla Golež
Dragica Guček
Silva Hat
Vanja Mezner
Branka Štaman

VAS
Milan Mataln

ČESTITAMO!

PORTRET NAGRAJENCA

Eden izmed 58 mladih raziskovalcev je tudi Zmago Brezočnik. Za diplomsko nalogo "Programska oprema vozlišča lokalne računalniške mreže s paketnim preklapljanjem" je dobil nagrado prve stopnje. Naslov, ki pove mnogo ali nič, naslov, ki vsebuje znanje pridobljeno v letih študija.

Katedra: Kako gledaš na raziskovalno delo in kaj ti pomeni Kidričeva nagrada?

Zmago: Z raziskovalnim delom sem se prvič srečal, kot študent drugega letnika VTO Elektrotehnika. Ob vključitvi v delo sem se moral marsičesa naučiti. Tudi razmišljati je bilo potrebno drugače kakor pri običajnem študiju. Poglobil sem se v problematiko delovanja računalniških mrež, zato je bila tudi moja diplomska naloga s tega področja. To je še vedno področje mojega raziskovalnega dela — na VTO Elektrotehnika sem zaposlen kot stažist — raziskovalec.

Kaj mi pomeni nagrada? Priznanje za delo v preteklosti in vzpodbuda in izziv za delo v prihodnosti. Mlad človek, ki se odloči za pot raziskovalca, se mora spoprijeti z mnogimi težavami in se odpovedati mnogim trenutkom, ki jih njegovi vrstniki lahko preživijo s prijatelji ali kako drugače. Vendar vemo, da je danes še kako pomembno lastno znanje, kajti tujalica nima nič boljša od sadov domačih strokovnjakov, med katerimi so tudi mladi raziskovalci — današnji Kidričevi nagajenci.

Katedra: Kaj meniš o vlogi mladega raziskovalca danes?

Zmago: Število letošnjih Kidričevih nagajencev, nedvomno kaže na to, da je zaključilo šolanje na naši Univerzi mnogo posebnih mladih ljudi. Mislim, da združeno delo ne bi smelo spustiti iz rok takšne priro-

nosti, saj moramo v sedanjem gospodarskem položaju težiti k čim večji uporabi lastnega znanja.

Odločitev mladega človeka za raziskovalno delo zahteva svoj davek, vendar so nekateri pri razporeditvi preostalega prostega časa pravi mojstri. Čas najdejo še za toliko velikih in majhnih stvari, da bi človek kar podvomil v to, da je dan dolg samo 24 ur.

Katedra: Takšen, "časovni čarovnik", si tudi ti, Zmago. Ob službi in raziskovalnem delu, študiraš na tretji stopnji, nepogrešljiv si v svoji OO ZSMS in v občinski konferenci občine Ruše. Ali ti pri tem ostane še kaj prostega časa za konjičke, samo za tebe?

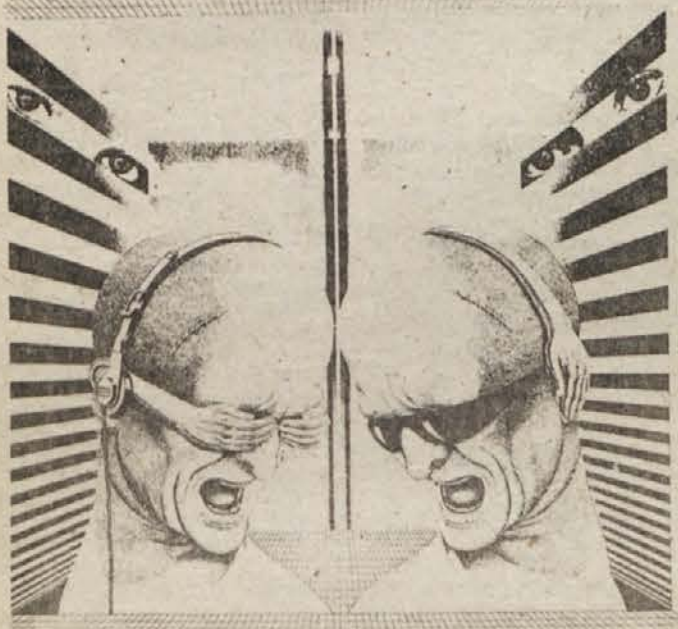
Zmago: V življenju je toliko prijetnih in zanimivih stvari, s katerimi bi se bilo vredno ukvarjati. Toda vsak se mora omejiti na tiste, ki so mu najljubše.

Sam, v svojem prostem času, najraje poslušam glasbo in plešem. Ob tem se najbolj sprostim in odpočijem od študija. Rad kolesarim, hodim v planine, amatersko pa se ukvarjam tudi z astronomijo.

V zadnjem času me vedno bolj zanima filozofija in znanosti. Prebral sem tudi nekaj knjig iz tega področja in prepričan sem, da bi vsak mlad raziskovalec moral prebrati kakšno filozofsko knjigo, saj bi mu to razširilo pregled nad dogajanjem v znanosti in mu olajšalo delo.

Mladi raziskovalci so strokovnjaki na svojem področju, so mladi, živijo in želijo živeti tako kot vsi ostali, ob enem pa so polni energije in optimizma, kar jim pomaga premagovati ovire, ki se pojavljajo na njihovih delovnih in življenjskih poteh.

Tatjana Welzer

Te dni so v knjigarnah začeli prodajati knjigo prof. dr. Branka Horvata. »Politična ekonomija socializma«. To je življenjsko delo tega popularnega znanstvenika. Izšlo je najprej lani v Ameriki in Angliji, sedaj pa jo prevajajo celo v kitajščino. Lani sta se knjiga in avtor znašla med najresnejši kandidati za Nobelovo nagrado. Jugoslovanska občila so se že pripravljala da ustrezno proslavijo največji mednarodni uspeh, ki ga lahko doživi znanstvenik. Žal ni bilo nič. Z določeno mero ironije bi lahko dejali, da je spoštovano žirijo najverjetneje motila preveč izrazita marksistična in socialistična naravnost pisca in knjige. Za Horvata namreč mnogi pravijo, da je s številnimi deli, ki jih je objavil v zamejstvu, ogromno storil za afirmacijo socialistične samoupravne misli. Prof. dr. Horvat imenuje samoupravljanje **tiho revolucijo**, ki polagoma zaseda svet. Svoj izredni šolani intelekt in velike izkušnje gospodarstvenika ter raziskovalca je postavil v službo te ideje, ki morda lahko bistveno prispeva k humanizaciji družbenega življenja. Lahko, ne pa neogibno...

Ce izhajamo od ocen strokovnjakov, lahko zapišemo, da ta knjiga sodi v sam vrh literature v domeni makroekonomske splošne teorije nasploh. V določenem pogledu jo je mogoče primerjati z »Zgodovino

tična prizadevanja. Tistim, ki so se zaradi nenehnega zoževanja in omejevanja na vse strani že izgubili, omogoča, da se spet poskušajo najti, določiti svoj dejanski znanstveni, strokovni in idejni položaj v družbeno-zgodovinskem in kulturno političnem dogajanju. Še zlasti velja to za ljudi na družboslovnih visokošolskih institucijah. Horvatova univerzalno-tendencijska znanstvena misel in še posebej njen metodološki »organon«² predstavljata izjemno osnovo ter izhodišče za soočenja z omejenim praktičnim strokovnjakstvom in z nazorskim nevtralizmom, ki okrnjujeta smiselno in humano aplikativnost ter razvoj ekonomske znanstvene ustvarjalnosti nasploh. Takšno kot je, lahko to delo bogati dejavnost pri celi vrsti študijskih predmetov na univerzi; odločilno bi lahko koristilo zlasti tam, kjer je prevladalo »vrtičkarstvo«, privatizacija »predmetov« in »področij«, razkroj na majhne predmetčice, ki jih je le še mogoče umetelno opravičevati, ne pa več praktično-teoretično adekvatno osmišljati.

Zelo ozki bi torej bili, če bi menili, da nam Horvatova knjiga lahko rabi le kot izreden visokošolski (neučbeniški) učbenik politične ekonomije (sodobnega kapitalizma, etatizma in) socializma. Tudi pri sociologiji, političnih vedah, moderni zgodovini in še kje, je mogoče po-

samezna poglavja s pridom uporabljati. Prav tako lahko posredno odigra pomembno vlogo pri vsebinskem bogatenju in saniranju slabega poučevanja **marksizma** (čemu vsemu dandanes ne pravimo »marksizem«) v srednjih šolah — predvsem kot priročnik učiteljev in bolj zainteresiranih dijakov... Besedilo drži bralca nenehno v napetosti, omogoča mu nove premisleke, tehtanja pomembnih segmentov družbenosti in človečnosti bodisi pri nas bodisi drugod; bralčev družbeni nazor je na preizkušnji, sedaj so s te, potem spet z druge plati...

Študij takšnega dela je treba seveda odsvetovati tistim, ki že prav vse in dokončno znajo: lahko bi zmotilo njihov duševni mir in omajalo samozadovoljno stabilnost.

Ta zapis še zdaleč ni strokovna ali filozofska recenzija knjige. Predvsem poskuša informirati o nekaterih značilnostih, uporabnosti in (seveda) vsebinah.

Knjiga vsebuje štiri dele in postscriptum. Notranja artikulacija in sistematizacija gradiva oziroma problematike je zgledna in zelo verjetno tudi izvirna.

Prvi del, **Kritika sodobnih družbenoekonomskih sistemov**, vsebuje štiri poglavja: (1) Kapitalizem

obrnava s treh zornih kotov: najprej osvetli tematiko buržoazne revolucije in procesa uveljavljanja politične liberalizacije; potem opisuje razlastitev neodvisnih proizvajalcev in koncentracijo gospodarske moči; nazadnje opredeli splošni obrazec kapitalističnega razvoja. (2) Drugi sodobni družbenoekonomski sistem imenuje Horvat dosledno **etatizem**; (z uporabo tega termina se izogne zlorabi besede »socializem« v različnih variantah od »državnega socializma« do »realnega socializma«). Po tem ko razgrne avtor problematiko lažnih antinomij, ki jim je tako ali drugače botrovala poenostavljena ideološka konfrontacija s praktično-teoretičnimi kategorijami kapitalistične družbenosti, interpretira z dobršno dozo metodične ironije religijsko strukturo zavesti etatizma (vloga hudiča—sovražnika, doktrino partijnosti itn.) Na koncu poglavja je opisan ta novi, specifični družbeni sistem; zlasti je pomembna razlaga imanentne kontrarevolucije. Horvat se zelo dobro zaveda običajne zmotnosti interpretiranja tendenc in procesov kontrarevolucije znotraj socialistične revolucije; **poenostavljeno: socialistična revolucija uspe, »zmagaga«, socializma pa nikjer...** (3) Zelo teoretično

pa tudi praktično-politično pomembno je tudi poglavje o družbeni stratifikaciji v kapitalizmu in etatizmu. Horvat opredeli razred nasploh, potem pa razloži razrednost v vsakem izmed obeh družbenoekonomskih sistemov posebej. Gre za eno najbolj problematičnih področij oziroma tematik sociologije in ekonomske splošne teorije marksizma; prav tu smo priče številnih mistifikacij oficialnih etatičnih ideologij. (4) Prvi del sklene poglavje o odtuževanju in reifikaciji (popredmetenju). **Domišljeno filozofsko interpretacijo družbenoekonomske dejanskosti** sklene dr. Horvat z opisom navedenih in (socialno) psiholoških posledic alienacijskih in reifikacijskih pojavov in procesov.

V drugem delu knjige avtor išče in najde **alternativo**. V prvem poglavju tega dela je zasnovano zgodovinsko izhodišče, v drugem problematika komparativne organiziranosti in učinkovitosti, tretje, zadnje pa je aksiološko in etično — pisec se filozofsko vprašuje o **zaželenosti** socializma... Preseganje kapitalističnega in etatičnega organizacijskega modela s socialističnim organizacijskim modelom v marsičem spominja na nekatere ideje dr. Ote Šika (v knjigi »Tretja pot«, ki jo je tudi izdal zagrebški Globus).

Tretji del **Izigravanje**

»azgrne pred bralca tako aktualne in celo izzivalne politične oziroma politološko-pravne teme kot so — politične stranke, rekrutiranje političnih funkcionarjev, participacija v razmerju z liberalizmom in kolektivizmom. Poglavje sklene oris bistvenih razsežnosti socialistične demokracije. (5) Predzadnje poglavje razčlenjuje problematiko načrtovanja in trga. (6) V zadnjem poglavju razloži makroekonomsko organiziranje: temeljne ustanove, federacije, republike, občine.

V zadnji, četrty del **Predhodno obdobje** uvede pisec bralca z zgodovinskim scenarijem: soočenje doktrine in stvarnosti ter obča opredelitev revolucije; interpretacija delovnega razreda, revolucionarnega in reformističnega, njegovih različnih pojavnih oblik; novi delavski razred interpretiran predvsem skozi spremembe sestave delovne sile in glede na nove manifestacije družbenih konfliktov. V naslednjem poglavju razglablja pisec o mogoči strategiji prehoda. Začne pri **človeških potrebah**; do konkretne človečnosti se raziskovalec dokoplje predvsem skozi ustrezen študij potreb. V nadaljevanju obravnava potrebe na ravni družbe. Da bi bilo mogoče zasnovati temeljno strategijo prehoda, je potrebno **vsestransko proučiti delo**

POLITIČNA EKONOMIJA SOCIALIZMA B. HORVATA

marksizma prof. dr. Predraga Vranickega; tudi in je v svojem času z izrednim, vseobsežnim delom, seveda na drugem področju, oral ledino. Malo je znanstvenikov oziroma piscev, ki jim uspejo tako ambiciozno zasnovana dela, **sinteze**, ki so mogoče le na temelju enkratne erudicije¹ in prav tako enkratne metodologije.

Za Horvatovo snovanje je značilna zlasti večplastnost in celovitost interpretacije: zlahka interdisciplinarnost, metodično zgledno artikulirana, se razteza od ekonomije do političnih ved, od zgodovinskih osmislicev do socialne psihologije, od sociologije do filozofije, še zlasti etike.

Recenzenta prof. dr. Aleksander Bajt in prof. dr. Ivan Maksimović sta visoko ocenila knjigo, široka strokovna in znanstvena družboslovna javnost pa ima sedaj priložnost, da se temeljito spozna s to obsežno osmislitvijo celotne družbenoekonomske dejanskosti včerajšnjega, današnjega in jutrišnjega sveta, še posebej socializma, realno mogoče razodtjujoče se družbenosti in človečnosti.

Ali je treba sploh zapisati, da v knjigi najdemo vrsto tveganih, substancijalno problematičnih razlag. Pisec vendar stopa v neznano in spreminljivo. Ni ga strah gibati se zunaj zavetij oficialnih znanstvenih in političnih ideologij. Spopada se s celo vrsto dogmatičnih obrazcev ter apologetskih doktrin kapitalizma in etatizma-realsocializma. Pretehtano uvaja terminološke in vsebinske inovacije. Ne pusti se omejevati s specialističnimi plotovi »disciplin« ekonomističnega akademizma. Skratka, ni mu do udobja in dolgočasnja učenja-karskega rutinerstva.

Knjiga ponuja družboslovcem — še zdaleč ne samo ekonomistom — priložnost, da širše osmislijo in teoretično poglobijo svoja raziskovalna, strokovna, študijska in didak-

samoupravnega socializma je gotovo središčen. Samoupravljanje je poglavna tema celotnega jugoslovanskega družboslovja. Ta del začno štiri poglavja s štirimi problemskimi sklopi, ki zadevajo **enakost**, pesniško-ironično bi lahko dejali »čudoviti prah« **egalitarizma**³ v jugoslovanski (in ne samo jugoslovanski) družbenosti in družboslovju... (1) **Enakost proizvajalcev** prouči najprej s stališča družbene lastnine, potem pa z vidika organiziranosti družbenega upravljanja. Jugoslovanski sociologi (N. Jovanov, J. Županov i. dr.) so v svojih novejših delih opozorili na celo vrsto teoretičnih in praktičnih vidikov dvomljivosti uveljavljanja družbenega lastništva pri nas... Tudi drža, vrednote in težnje v znamenju egalitarizma naša sociologija in socialna psihologija vse bolj poglobljeno kritično obravnava... Horvatova politično-ekonomska interpretacija se marsikje srečuje z dognanji kritične marksistične sociologije. (2) **Enakost porabnikov** interpretira dr. Horvat najprej s stališča delitve po delu, potem z vidika določanja delovnega dohodka in optimalne delitve dohodka. Poglavje sklene zanimivo in izvirno razglabljanje o delitvi po potrebah. (3) **Enakost državljanov** oziroma občanov, kar zadeva decentraliziranje in dekoncentriranje moči. Pisec najprej opredeli pojem države in delitve oblasti, še zlasti pa je zanimiva razlaga institucionalizacije šestih funkcij samoupravljanja. (4) Ko obravnava avtor **enakost državljanov s stališča socialistične demokracije**.

v konkretni družbi, njegovo dekompozicijo in reintegracijo... Naslednja tri poglavja pojasnjujejo tri poti prehajanja: pot za razvite kapitalistične dežele, za etatične dežele, za nerazvite dežele. V končnem poglavju o svetovnem gospodarstvu v prehodnem obdobju, poudari dr. Horvat zlasti dvoje; nadaljnji razvoj sistema OZN, premoščanje gospodarskega in socialnega prepada.

Knjigo sklene **Postscriptum**, ki mu je dal pisec zgovoren naslov **Socializem in po njem**. Glavna problema; svoboda in samoohranitev človeštva, preživetje...

Zdi se, da prihaja ta knjiga temeljnega družbenoekonomskega osmišljanja med nas ob pravem času. Sedaj, ko nas neprijazne razmere silijo v najbolj odkrito, neprizanesljivo spoznavno in dejavno soočenje s prav vsemi družbenoekonomskimi, političnimi, kulturnimi, miselnostnimi in drugimi povzročitelji ter aspekti krize, nam je tudi to prodorno delo lahko trdna znanstveno-strokovna in nazorska opora. Ko bi le našlo pot v roke mladih, ki se pripravljajo za intelektualne poklice ali pa že ustvarjalno delajo v materialni ali intelektualni proizvodnji.

Seveda ob Horvatovem besedilu — tako kot ob vsakem — ne smemo odstopiti od ostre kritičnosti do pisca oziroma njegovih razlag; prav tako moramo biti samokritični kot bralci. To kritično navzkrižje je najvažnejši pogoj za globlja spoznanja, preseganja omejenosti in enostranosti.

Vlado Sruck

¹ erudicija — lat., (globoka, vsestranska) izobrazba, učenost, načitanost.

² organon — gr., sistem načel ali pravil za znanstveno raziskovanje.

³ egalitaren — fr., sloneč na (načelih) enakosti ali težč k (socialni, politični) enakosti.

ŠE POMNITE, TOVARIŠI PISMO

PREDSEDNIKA ZVEZE KOMUNISTOV IN IZVRŠNEGA BIROJA PREDSEDSTVA ZKJ VSEM ORGANIZACIJAM IN ČLANOM ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Na seji, ki je bila 18. septembra t. l., je izvršni biro predsedstva ZKJ s sodelovanjem tovariša Tita razpravljalo o nekaterih bistvenih vprašanjih izvajanja politike ZKJ in določilo ukrepe, ki jih je treba storiti odločno in brez omahovanja, da bi Zveza komunistov povečala svojo enotnost, akcijsko sposobnost in učinkovitost.

I.

Sklepi 21. seje predsedstva in akcijski program II. konference ZKJ pomenijo za vse organizacije in vodilne organe ZK obveznost, da pri svojem praktičnem delovanju uveljavljajo in dosledneje izvajajo politični kurz IX. kongresa ZKJ, odpravljajo nakopičene slabosti v Zvezi komunistov, da se odločneje zavzemajo za socialistično samoupravljanje in politiko enakopravnosti, bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti ter se spoprimejo z vsemi nasprotniki politike ZKJ.

S prehodom na idejno in politično ofenzivo je Zveza komunistov že dosegla določene rezultate, ki jih ni treba podcenjevati. Ti rezultati so dobra podlaga in opora za nadaljnje združevanje sil v Zvezi komunistov in v družbi na pozicijah socialističnega samoupravljanja.

Zavedajoč se odgovornosti za potek in rezultate izvajanja sklepov in stališč, sprejetih na II. konferenci in sejah predsedstva ZKJ, poudarja izvršni biro, da bi bili lahko doseženi rezultati ogroženi, uspeh politike ZKJ pa vprašljiv, če se Zveza komunistov ne bo preobrazila v takšno organizacijo revolucionarne akcije, ki je zmožna svoja stališča in politiko učinkoviteje uresničevati. Izvajanje sprejetih sklepov je preizkusna in kritična točka dejanske pripravljenosti, doslednosti in odgovornosti komunistov, sleherne njihove organizacije in foruma. Delavski razred in ostali delovni ljudje ocenjujejo aktivnost komunistov in njihovih organizacij ne po deklaracijah, temveč po dejanskem političnem in družbenem obnašanju v praksi, po rezultatih njihove akcije.

Sprejeta stališča in sklepi se preveč počasi izvajajo. Pri tem je očitno, da so tudi v vrstah Zveze komunistov poskusi, da bi se omilila ost sprejetih stališč, da bi se stališča razvodenila in potisnila vstran, praktični ukrepi pa se odlagajo in nevtralizirajo. To se izraža pri tistih vprašanjih, od katerih rešitev je odvisna krepitev položaja delavskega razreda v družbenoekonomskih in političnih odnosih, pri izvajanju politike ekonomske stabilizacije, premagovanju socialnih razlik, ki ne temeljijo na delu, ter na drugih področjih politike in prakse Zveze komunistov.

V nedoslednostih, omahovanjih in neučinkovitosti pri izvrševanju sprejetih sklepov so izražene številne slabosti, ki jih imamo v organizacijah in vodilnih organih Zveze komunistov:

- prisotnost in vpliv interesov ter pojmovanj, ki nasprotujejo interesom delavskega razreda in socialističnega samoupravljanja;

- vpliv birokratične mentalitete, drobnolastniške stihije in malomeščanske miselnosti, kar se izraža z nadomeščanjem načelne politike s političnim stavom in prodorom političnih intrig, ki jih pogosto inspirirajo tuji sovražni elementi iz naše države ali pa iz tujine;

- vkoreninjenost oportunitizma, ki se je zelo razmahnil; toleriranje pogledov in političnega obnašanja, ki nasprotuje ideologiji in politiki Zveze komunistov;

- neizenačena merila in različna stopnja intenzivnosti v akciji za izvajanje političnih stališč ZKJ v različnih družbenih okoljih;

- pojavi idejnopolične in akcijske razcepljenosti vse do poskusov obnovitve in krepitve, v starih ali novih oblikah strankarskega in frakcijskega delovanja in klikarskih bojev za položaje oblasti.

Samo z brezkompromisnim bojem za izkoreninjenje takšnih pojavov si lahko Zveza komunistov zagotovi odločilni vpliv na vsa družbena gibanja.

II.

Od idejnopolične enotnosti in akcijske sposobnosti Zveze komunistov je odvisno, ali bo v sistemu socialističnega samoupravljanja zagotovljeno več učinkovitosti, odgovornosti, organiziranosti in reda pri reševanju življenjskih problemov delavskega razreda in razvoja družbe.

Za krepitev enotnosti in akcijske sposobnosti Zveze komunistov so bistveno pomembne posebno naslednje zahteve:

1. Ne moremo se pomiriti z dejstvom, da so številni sklepi, ki jih sprejemajo naše organizacije in forumi, še vedno precej splošeni in premalo jasni, da jih potem različno tolmačijo in pride celo do nasprotnega obnašanja v praksi. Izhajajoč iz programa in statuta ZKJ, stališč IX. kongresa, sklepov konference in predsedstva ZKJ, je nujno potrebno z idejnim prečiščevanjem in popolnoma konkretnimi oblikami definirati, kakaj in proti čemu se bojuje Zveza komunistov v vsakem določenem družbenem okolju. Z izostritvijo idejnih meril za akcijo je treba jasno določiti linijo razmejitve z vsemi tistimi pojmovanji, interesi in akcijami, ki odstopajo od razrednega bistva, politike ZKJ in že sprejetih stališč.

2. Nujno potrebno je v vsaki organizaciji in forumu Zveze komunistov ustaliti prakso rednega kritičnega ocenjevanja izvajanja sprejetih sklepov, ali se in kako se komunisti ravnaajo po teh sklepih tam, kjer delajo in žive, tam, kjer se odloča o družbenih zadevah — v samoupravnih organih, v predstavniških, izvršno-političnih in upravnih organih oblasti, v družbenopolitičnih organizacijah.

Samo s takšnim konkretnim ocenjevanjem, kako se postavljajo in obnašajo v družbeni praksi člani, izvoljeni funkcionarji, organizacije in forumi Zveze komunistov, in s stalno kontrolo izvrševanja nalog lahko uspešno razvijamo in ugotavljamo konkretno osebno in kolektivno odgovornost.

To je pot za ocenjevanje dejanskih ideoloških, političnih in moralnih kvalitiet in odgovornosti slehenečega člana Zveze komunistov.

Da bi to zagotovili je treba odločneje odstraniti iz vrst Zveze komunistov vse tiste elemente, ki so tuji ideologiji in politiki Zveze komunistov, vse tiste, ki so jim lastni ozki, egoistični in skupinski interesi več kot interesi delavskega razreda in samoupravne socialistične skupnosti — korumpirane posameznike, malomeščane, nosilce birokratične samovolje, oportuniste, karieriste in druge ljudi, ki s svojim obnašanjem rušijo ugled Zveze komunistov. Ko bo odstranila takšne člane, bo postala Zveza komunistov idejno enotnejša, sposobnejša za akcijo in privlačnejša za razredno zavestne delavce in mlade ljudi.

tične samovolje, oportuniste, karieriste in druge ljudi, ki s svojim obnašanjem rušijo ugled Zveze komunistov. Ko bo odstranila takšne člane, bo postala Zveza komunistov idejno enotnejša, sposobnejša za akcijo in privlačnejša za razredno zavestne delavce in mlade ljudi.

3. Ocenjujemo, da je tudi po II. konferenci ZKJ še vedno precej omahovanja nedoslednosti in odklonev od načel demokratičnega centralizma, katerega bistvo je določeno v statutu ZKJ. Od doslednega izvajanja teh načel v praksi je odvisna preobrazba Zveze komunistov v enotnejšo in bolj borbeno organizacijo.

Odločneje se moramo postaviti po robu tendencam, da ni bil demokratizem v Zvezi komunistov omejen na razprave brez sklepov, na pravice brez odgovornosti in na formalno-demokratično proceduro. V enakem obsegu je treba nasprotovati slehernemu poskusu, da bi se demokratični centralizem spremenil v birokratični centralizem, v vsiljevanje stališč brez predhodnih demokratičnih razprav v organizacijah in forumih, v vladavino ozkih skupin nad članstvom.

Ponovno poudarjamo sklep II. konference Zveze komunistov, da načelo demokratičnega centralizma ne velja samo za odnose v okviru republiških in pokrajinskih zvez komunistov, temveč, da je to načelo, ki velja prav tako od osnovnih organizacij pa do predsedstva ZKJ.

Zaradi tega se je treba odločno postaviti po robu sleherni tendenci, ki bi vodila v idejno in politično dezintegracijo ZKJ, v spreminjanje ZKJ v labilno koalicijo republiških in pokrajinskih organizacij in ločevanje delavskega razreda po nacionalni in republiški pripadnosti.

Enakopravna udeležba vseh zvez komunistov republik in pokrajin pri oblikovanju skupne politike pomeni tudi njihove enake obveznosti za demokratično izvajanje sprejetih sklepov, enako odgovornost za rezultate politike ZKJ.

Predsedstvo in izvršni biro bosta zmožna redno razpravljati o vseh tistih vprašanjih iz življenja in delovanja Zveze komunistov republik in pokrajin, ki se nanašajo na politiko in prakso ZKJ kot celote, če bosta imela neposreden vpogled v izvajanje sprejetih sklepov. Do sedaj je bilo v tem pogledu precej slabosti. Izvršni biro bo izdelal takšno delovno metodo in takoj sprejel potrebne ukrepe za spremembo takšnega stanja.

4. Izvršni biro ocenjuje, da je idejnopolična usposobljenost članstva Zveze komunistov še vedno v resnem razkoraku s potrebami sedanjega družbenopolitičnega trenutka, z obveznostmi, ki jih je prevzela Zveza komunistov. Aktivnosti v tej smeri še zdaleč ne zadovoljujejo.

Z aktivno udeležbo in vplivom centralnih in pokrajinskih komitejev je nujno potrebno, da vsaka občinska organizacija Zveze komunistov izdela programe in oblike ideološkega usposabljanja, ki bodo zajeli celotno članstvo Zveze komunistov.

Ideološko delo mora z marksistično usmerjenostjo in aktualno vsebino bistveno prispevati k usposabljanju članstva Zveze komunistov za uspešnejše, povsem konkretno idejno in politično borbo proti ideologiji buržoazne orientacije, nacionalizmu, tehno-kratičnemu in etatičnemu birokratizmu, lažnemu levicizmu in proti vsem oblikam socialne in politične demagogije.

5. S preciznejšim definiranjem idejnih meril, z jasnimi političnimi stališči in akcijo svojih članov v samoupravnih in državnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, mora Zveza komunistov okrepiti svojo vlogo in vpliv na področju kadrovske politike. Vodilni organi in organizacije Zveze komunistov naj se neposredno in konkretno zavzemajo za to, da se odgovornost za družbene in državne zadeve zaupa ljudem, ki bodo te dolžnosti opravljali v interesu delavskega razreda in razvoja socialističnega samoupravljanja. To je nujno potrebno zagotoviti zlasti za tako pomembne družbene zadeve, kakršne so vodilne dolžnosti v gospodarstvu, na področju izobraževanja, v sredstvih informacij, v javni upravi, sodstvu, tožilstvu, organih kontrole in varnosti.

Pri vodenju kadrovske politike v delovnih organizacijah v gospodarstvu in negospodarskih dejavnostih je še vedno precej privatizacije in monopola posameznikov in skupin. S tem je v dobrih meri odvzeta oblast delovnim kolektivom in njihovim samoupravnim organom, ogrožen pa je širši družbeni interes. Da bi premagali takšno stanje, je treba okrepiti vlogo družbenega dogovora o kadrovske politiki in preveriti veljavnost zakonske in samoupravne norme, ki urejajo ta vprašanja.

III.

1. Stabilizacija našega gospodarstva se srečuje s številnimi pretekami. Še vedno nismo odpravili vzrokov nestabilnosti. Nismo izvršili temeljitega preokreta v dosedanjem obnašanju. Nelikvidnost še vedno pritiska z vso močjo. Raste število delovnih organizacij, ki poslujejo z izgubami. Še vedno je precej nepokritih investicij. Družbenopolitične skupnosti niso poravnale svojih obveznosti do gospodarstva, proračunski viški pa niso vrnjeni gospodarstvu. Analiza družbenega knjigovodstva in inšpekcijskih služb ostanejo brez zagotovitve učinkovite zakonske in družbene odgovornosti. Še vedno predvsem z rastjo cen iščemo izhod iz trenutnih težav. Kljub ugodnim ekonomskim rezultatom v proizvodnji, izvozu in zaposlenosti pa lahko slabosti, ki jih nismo odpravili, ogrozijo te rezultate, če ne bomo hitreje in radikalneje spremenili obnašanja vseh nosilcev gospodarske aktivnosti, vseh organov, odgovornih za gospodarske tokove v naši državi. Posebno veliko odgovornost pri tem imajo republiški, pokrajinski in zvezni izvršni svet ter drugi izvršni organi.

Predsedstvo ZKJ je nekajkrat razpravljalo in sprejelo sklepe o teh problemih. Izvršni biro predsedstva ZKJ vztraja pri tem, naj vsi vodilni organi in organizacije Zveze komunistov takoj ugotovijo in ocenijo, v kateri fazi je izvrševanje sklepov in akcijskega programa II. konference ZKJ, posebno glede omejitve investicij in ostalih oblik potrošnje v okviru razpoložljivih sredstev, glede zmanjševanja izgub, realizacije sklepov ZKJ o agrarni politiki, spreminjanja položaja delovnih organizacij na področju bančništva in blagovnega prometa v državi in s tujino v skladu z ustavnimi amandmaji.

Zveza komunistov naj se odločneje zavzame za to, da bo v vseh delovnih kolektivih in družbenih okoljih prevladovala in se utrdila ori-

entacija v maksimalno mobilizacijo notranjih moči, v dvig produktivnosti dela in zvečanje dohodka, razvoj sposobnosti in ustvarjalnosti, krepitev družbene odgovornosti in delovne discipline.

Odločneje je treba nasprotovati na vseh črtah pritisku potrošniške psihologije, pojavom nevestnega odnosa do dela in družbenih sredstev, malomarnosti ter vsem oblikam razsipništva in parazitizma.

Vsi ukrepi, sistemski, ekonomski in administrativni, ki so storjeni s ciljem ekonomske stabilizacije, naj prispevajo k ponovni uveljavitvi načel gospodarske in družbene reforme, tržnega gospodarjenja in izgraditve sistema zavestne planske usmeritve ekonomskih in družbenih gibanj.

Politika ekonomske stabilizacije se lahko uspešno uresničuje samo z odločno pripravljenostjo in doslednostjo komunistov, ki delujejo v vseh organizacijah združenega dela, v vseh državnih in političnih organih. Odnos do vprašanj, od katerih je odvisen uspeh politike stabilizacije, naj bo bistveno merilo za ocenjevanje rezultatov vsakega posameznega člana in organizacije Zveze komunistov, vseh samoupravnih in državnih organov, vseh družbenopolitičnih organizacij.

2. Kljub doseženim začetnim uspehom pa ne smemo biti zadovoljni z rezultati boja za premagovanje socialnih razlik, ki ne temeljijo na delu, oziroma za izvrševanje sklepov, ki jih je glede tega sprejelo predsedstvo ZKJ.

Zveza komunistov in vse organizirane socialistične sile naj odločno premagujejo in odpravljajo vse tiste tokove v življenju, ki vodijo v razslojitev družbe na revne in bogate. Potrebna je nujna, organizirana in široka akcija, ki naj jo vodijo komunisti, za odpravo virov bogatitve, pridobivanja dohodka brez dela oziroma nesorazmerno vloženemu delu. Za premajhno učinkovitost pri odpravljanju teh pojavov so odgovorni organi, ki so zadalženi za izdajo zakonov in odlokov o obdavčevanju čezmernega zaslužka, ki so zadalženi za organiziranje sposobnih davčnih in drugih inšpekcijskih organov, ki bodo strokito in brez oklevanja izvajali zakonske predpise in odloke državnih in samoupravnih organov.

Cimprej je treba sprejeti zakon s katerim se uredijo in obdavčijo dohodki pridobljeni od prodaje zemlje ali nepremičnin, rente, ki je rezultat družbenega vlaganja, onemogočiti pa je treba prakso, da se v obliki nadomestila škodo za razlašene parcele ali poslopja pridobiva bogastvo.

Za naš samoupravni socialistični sistem je nedopusten pasiven in oportunistični odnos do korupcije, kraje in drugih podobnih oblik prilaščanja dobrin in dohodka pri odpravljanju in kaznovanju nosilcev podkupnine, nezakonitega prilaščanja premoženja preganjalni in sodni organi še vedno niso kos svojim nalogam in nimajo dovolj pomoči in podpore.

Organizacije in vodstva Zveze komunistov naj se več kot do sedaj zavzemajo za pobudo in vodenje široke družbene akcije proti vzrokom in nosilcem teh pojavov. Storitvi je treba nujne ukrepe, ki bi zagotovili usposabljanje organov državne in delavske, samoupravne kontrole, za učinkovitejšo zatiranje takšnih pojavov.

V Zvezi komunistov ne sme biti prostora za ljudi, za katere se ugotovi, da si pridobivajo premoženje na način, ki nasprotuje zakonu in socialističnim družbenim normam.

3. Na širšem posvetovanju in na seji predsedstva ZKJ 26. junija t. l. so se dogovorili in določili politični in idejni ukrepi, ki jih je treba storiti na področju sredstev informiranja. Do sedaj je bilo le malo storjenega za uresničevanje teh sklepov in ukrepov. Zato je neodložljiva naloga, da se skličejo sestanki vseh komunistov v tisku, na radiu in televiziji in vseh odgovornih političnih in družbenih organov, da bi storili odločne ukrepe, ki naj bi onemogočili destruktivno pisanje, odstranili z vodilnih mest vse tiste, ki ne sprejemajo političnega kurza ZKJ, onemogočili pisanje, ki je nasprotno politiki ZKJ in frakcijsko delovanje preko tiska.

Vse to bo olajšalo, da bodo komunisti in drugi delavci v tisku, na radiu in televiziji, izhajajoč iz naših osnovnih stališč, začeli odločen boj za realizacijo naše politike v družbenopolitičnem življenju. To bo pomemben in nov prispevek k boju ZKJ.

Sedanja etapa revolucije je odločilna za razvojne smeri in usodo socializma v Jugoslaviji. Bistvo je v tem: ali bo delavski razred zagospodaril s celotno družbeno reprodukcijo in zagotovil odločilno vlogo pri političnem in družbenem odločanju, ali pa se bodo okrepili tisti odnosi in sile, ki nasprotujejo interesom delavskega razreda, socializma in samoupravljanja. V tem prelomnem trenutku ima Zveza komunistov povečano odgovornost za smeri družbenega razvoja, za funkcioniranje in razvoj sistema socialističnega samoupravljanja, za krepitev revolucionarnega značaja oblasti delavskega razreda, za socialistično vsebino vseh družbenih odločitev.

S krepitvijo svoje enotnosti, odgovornosti in akcijske sposobnosti pri izvrševanju sprejete politike se bo Zveza komunistov najboljše pripravila na svojo III. in IV. konferenco ter X. kongres, za sprejetje in uresničevanje druge faze ustavnih sprememb, za definiranje dolgoročnejšega razvojne politike Jugoslavije.

V pismu so naznačena samo nekatera aktualna vprašanja, ki so bistveno pomembna za uspešnejše izvajanje politike ZKJ. O drugih, enako pomembnih vprašanjih iz tekočujoče prakse Zveze komunistov, bosta razpravljala in zavzela stališča predsedstvo ter izvršni biro na svojih naslednjih sejah.

Vse organizacije Zveze komunistov so dolžne, da na podlagi stališč, izraženih v tem pismu kritično ocenijo lastno idejnopolično prakso, natančno definirajo svoje obveznosti in naloge ter razvijajo široko akcijo v delavskem razredu, med mladino in drugimi deli družbe, s ciljem uspešnejšega uresničevanja politike ZKJ. Komunisti so dolžni, izhajajoč iz teh stališč, usmeriti in okrepiti svojo aktivnost v organih samoupravljanja, državnih organih in družbenopolitičnih organizacijah.

Predsednik Zveze komunistov
Jugoslavije

JOSIP BROZ — TITO

— Pismo je bilo objavljeno v vseh jugoslovanskih sredstvih informiranja 19. 10. 1972

